کوم ناروغ ته د روژې خوړل روا دي !

(۲ مخ)

د جرګو جوړول زموږ د ټولنې ستره اړتیا ده

(۲ مخ)

د روژې په مبارکه میاشت کې باید له اړو دوړو سره مرسته وشي (۲ مخ)

د ترهګرۍ پر ضد د مبارزې او سولې لپاره د سعودي د پاچا رول

(۲ مخ)

...ې رپوټ له افترا پرته بل څه نه دي

باب دقضايي حکم د محصوليت دطرلګو الي ۹ برخه کې دقضايي د استيناف محکمې درېيست داستيهدايي په ورکښې اود لوی څارنوالۍ د قضايي ساونيت د استيهدايي ۹ اړوند چې دقضاييت په لحاظ د پروان د ښاري محکمې له خوا د ساټرې شوي برېکړې دطرلي لوينته يې کړي، لازمي لارښوونې وشوې او هم د افغانستان د کارکوونکو د ملي التحادۍ د مرکزي شورا د حقوقو د احقاق په باب دملي شورا استيهدايي له په پلمارنې سره طرګنده شوه چې د اساسي قانون د ۱۲۰ مادې له حکم سره سم دمحکو لولو دمواو دطرلې مرجع چې دتحقيقي او حکمي اشخاصو له خوا ورکړل شي، محکمې دي له دې اپه کولای شي د خپلې لويښتې په باب اړوندې واکمنې محکمې له مراجعه وکړي په همدې اړایب د عالي شورا په لوينه کې د قضايي کادر د درجې د تثبيت د کميسون نتظر په پام کې نيولو سره دقضايي کادر د حقوقو او امتيازونو له طرزې سره سم د پخګو لوقاسيالو دقضايي کادر لوړول تصويب شول

باختر

د تخار ښاري ... له حکومته د پوځي پراختیا غواړي

Ketabton.com

د جمهوري رياست لومړي مرستيال مارشال محمد قسيم فهيم پرون د تخار ولايت له يو شمير عالمانو، سپين ږيرو، استادانو او د پوځي له مسوولينو سره وکتل. دجمهوري رياست مطبوعاتي دفتر يو خبر الاس له خبر ورکړ د دغې کتنې په بهير کې دجمهوري رياست لومړي مرستيال د پوځي کارکوونکي

جنګي علوځلو هيله وکړه. دجمهوري رياست لومړي مرستيال زياته کړه دهيواد زلمونکي په پوهو او زده کړي خاوندو ځوانانو پورې اړه لري او نن هغه وخت دی چې مور او پرمختللي هيواد خاوندان کېږو چې پوځي کارکوونکي په خپلو ځانګړو کې هغه اوهاند وکړي په دې کتنه

... له دې په شان
... اړه مسلمان
... م له ګوانښ
... رم داسلام
... کوي او
... کوي
... شرعي په

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرمقاله

د ترهګرۍ پر ضد د مبارزې او سولې لپاره د سعودي د پاچا رول

د افغانستان د اسلامي جمهوریت جمهور رییس ښاغلي حامد کرزي د سعودي له پاچا او له خادم الحرمین الشریفین څخه هیله وکړه، چې د پاکستان حکومت له ترهګرۍ سره ګډې مبارزې او له افغان سولې سره مرستې ته راوبولي. حامد کرزي د خادم الحرمین الشریفین اعلیحضرت ملک عبدالله بن عبدالعزیز ال سعود ته وویل: « لکه تاسو اعلیحضرت چې په جریان کې یاست زموږ په ګاونډي هېواد پاکستان کې جلالتماب محمد نوازشریف د انتخاباتو په نتیجه کې د صدراعظم په توګه وټاکل شو او نوی حکومت یې منځ ته راوړ، افغان دولت په پاکستان کې د انتخاباتو د کامیاب بهیر د هرکلي تر څنګ د پاکستان له نوي حکومت سره د ګډې سوله ییزې راتلونکې لپاره د هر ډول همکارۍ اعلان وکړ. موږ لکه د تېر په شان یقین لرو چې د پاکستان او افغانستان دواړه مسلمان او ګاونډي هېوادونه یو شان د تروریزم له ګواښ سره مخامخ دي، له بده مرغه دلته له تروریزم او د اسلام د مقدس دین له نامه څخه ناوړه ګټه پورته کېږي او د اسلام ضد اعمال د اسلام په نوم ترسره کوي. اعلیحضرت خادم الحرمین الشریفین: په اسلامي نړۍ کې ستاسو اعلیحضرت درناوي او اغېز او په پاکستان کې د نوي حکومت منځ ته راتګ د نوي فرصت په توګه موږ ته دا هیله راکوي چې ستاسو اعلیحضرت د لارښوونو په رڼا کې خپل ستر هدف یعنې د تروریزم پر ضد د افغانستان او پاکستان یو لاس کېدو ته رسېدلی شو چې دواړه ولسونه په سوله او امن کې د ورورۍ او ښه ګاونډیتوب ژوند وکړي. افغانان په دې برخه کې یو وار بیا ستاسو اعلیحضرت د لارښوونو او مرستو غوښتونکي دي چې د هغو له برکته افغانستان، پاکستان او سیمې ته سوله او ثبات راشي » حامد کرزي په داسې حال کې د سعودي له پاچا څخه د ترهګرۍ او اورپکي پر ضد له پاکستانه د مبارزې او له افغان حکومت سره د پاکستان له خوا د سولې په برخه کې د مرستې غوښتنه کوي، چې د پاکستان او نورو مفرضینو د ناوړو هڅو له امله د سولې پر سر د خبرو لپاره د طالبانو د قطر دفتر یې اغېزې او له پامه ولوېد او دغه راز پاکستان لا هم د خپلو موخو لپاره ترهګرۍ او اورپکي روزي او هم یې هڅې ګړندۍ کړې، چې د افغان سولې لړۍ په پرله پسې توګه ناکامه کړي او پر طالبانو فشار راوړي، چې له افغان حکومت سره سوله ونه کړي، د دې تر څنګ په قطر کې هم پاکستان له طالبانو او امریکا سره د افغان سولې تر نامه لاندې د افغانستان د تجزیې لپاره معاملې پیل کړې، خو ژر یې مخنیوی وشو، په همداسې حال کې د سعودي عربستان پاچا کېدای شي ښه منځګړیتوب وکړي او د حرمین الشریفین د خادم په توګه هغه ته ټول مسلمانان هیله لري او خبره یې مخکې ته نه غورځوي، له همدې امله افغان حکومت ډېره د وخته دا هیله لرله، چې د قطر پر ځای سعودي عربستان د سولې د خبرو د منځګړیتوب کړی وای، نو هیله ده، چې د سعودي پاچا او د حرمین الشریفین خادم به دې اړه خپل رول په ښه توګه ولوبوي او پاکستان لومړی له ترهګرۍ سره اغېزمنې مبارزې ته وهڅوي او بیا یې د افغان سولې لپاره مرستې ته اړ کړي، ځکه په اوسني ناورینځوالي کې هم افغانان او هم پاکستانیان له سخت ناورین سره مخ دي او هم د اسلام له سپېڅلي نامه څخه ناوړې ګټې پورته کېږي.

کومو ښځو ته روژه خوړل روا دي

احمد زلمی ښهار

دا خو روښانه ده، چې د حیض او نفاس په وخت کې ښځو له د روژې خوړل روا دي، خو د دې تر څنګ هغه ناروغان، چې ناروغي یې اوږده او سخته وي او یا هم هغه کسان، چې د روژې نیولو په صورت کې ورته سخته او وژونکي ناروغي پیدا کېږي نو روژه دې نه نیسي او پر ځای دې فدیه راوړي، چې یوه مسکین ته په کافي اندازه د خوراک برابرول او یا هم تر دې زیات څه د هرې یوې روژې په بدل کې پرې فرض ګرځول شوي دي، خو دلته د حیض او نفاس لرونکو ښځو تر څنګ نورې یو شمېر میندې هم شته، چې هغوی ته هم د روژې خوړل روا دي، نو دا کومې میندې دي؟ ځواب جوت دی، الله (ج)، روژه اسانه کړې او د روژې نیولو لپاره یې هم مسلمه امت سره جلا کړې دی یعنې پر هغو کسانو یې رحم کړی، چې روژه ورته زیان رسوي، په دې ډله کې یو شمېر میندې هم شته، چې روژه نیول ورته زیان رسوي او باید یې خوري: دا میندې امیدواره او تي ورکوونکې میندې دي، چې د روژې په وخت کې د ناروغانو غوندې ګڼل کېږي که امیدوارې او یا هم تي ورکوونکې میندې پر خپلو ماشومانو وېرېدلې، چې روژه به ورته ضرر ورسوي او یا به ماشوم ضایع کړي، نو په دې صورت کې هغوی ته روا ده، چې روژه وخوري او یا یې په وخت سره قضایي راوړي. لېوالة ټولنه، ملګري ملتونه او ټول هېوادونه اوس په دې هڅه کې دي، چې د مور او ماشوم ژوند وژغوري. له بده مرغه افغانستان د

نړۍ تر ټولو بد هېواد د مور او ماشوم د ژوندانه لپاره او تر یخ ځای په ګوته شوی دی، نو دا چې د مور او ماشوم ژوند هم ژغورل شوی وي او د هغوی ژوندانه ته پام شوی وي، نو هغو امیدوارو او تي ورکوونکو میندو ته، چې روژه یې ماشوم ته زیان رسوي یا یې ماشوم ضایع کېږي او یایې شیدې کمېږي او یا وچېږي، نو هغوی دې روژه وخوري، په دې اړه د، کتاب الفقه علی المذهب د لومړي جلد په ۵۷۳ مخ کې پوره دلایل وړاندې شوي او هغه میندې، چې یا امیدواره وي او یا ماشوم ته تي ورکوي او د روژې په نیولو سره دې او ماشوم ته یې زیان اوړي او یا د مور او ماشوم ژوند له خطر سره مخامخوي، نو روژه دې نه نیسي او د حیض او نفاس لرونکو میندو په څېر دې د روژې قضایي راوړي، دا میندې که څه هم د هغو ناروغانو په شان یادې شوې، چې روژه ورته روا ده، خو قضایي به راوړي نه فدیه، نو، چې دا میندې د ناروغانو په څېر یادې شوې، خو هغوی به د حیض او نفاس لرونکو ښځو په شان قضایي راوړي هره امیدواره او تي ورکوونکې مور دې فکر وکړي، چې روژه ورته زیان رسوي او که څنګه؟ که د روژې په نیولو سره دغو میندو او ماشومانو ته زیان اوښت، یعنې ماشوم یې زیانمن، ورته وچېدل او نور مرضونه ورته پیدا کېدل، نو بیا دې روژه وخوري، خو که دې پرته دې روژه ونیسي او هغوی ته یې خوړل روا نه دي، ځېرې میندې شته، چې روژه نیول ورته کوم زیان ته اړوي، نه ماشوم ضایع کېږي، نه یې د ماشوم شیدې لږ کېږي او نه هم لوړې ناروغۍ پرې راځي، نو بیا ورته روا نه ده، چې روژه وخوري، خو د حیض او نفاس په موده کې پر ښځو روژه خوړل واجب دي، هغوي به یې هرو مرو خوري او په یه موقع کې به د هرې یوې خوړلې روژې قضایي راوړي، یعنې د همغو خوړل شویو روژو په اندازه به له سره روژې نیسي څکه یا هم پر دا ټول ښځو د الله (ج) له خوا رحم شوی، چې په یه او اسانه موسم کې روژه شي او دا د هغوی اختیار دی، خو قضایي یې پرې واجب ده. قضایي به راوړي، چې هغوی له هم د روژه نیولو په څېر ثواب ورسېږي، نو، چې هغوی په رمضان میاشت کې روژه نه نیسي او د رمضان میاشت روژه ډېر ثواب لري، خو دا د الله (ج) رحم دی، چې دا ټول کسان یا ښځې، چې د خوړل شویو روژو په اندازه یا روژې ونیسي او یا یې قضایي راوړي، نو همداسې ثواب ورکوي، لکه، چې د رمضان دمیاشتې روژه نیولو ته یې ورکوي، که یا هم د رمضان په میاشت کې د حیض او نفاس په وخت کې دا ښځې روژه ونیسي، نو یې ګټې ده، هېڅ ګټه یې نشته او روژه یې صحت نه لري، لکه لمونځ یې، چې صحت نه لري، نو همداسې یې روژه هم صحي نه ده، خو د روژې او لمانځه تر منځ یې توپیر دا دی، چې د روژې قضایي پرې واجب ده او د لمانځه قضایي پرې نشته یعنې د خوړل شویو روژو قضایي به راوړي، خو د ادا شویو لمونځونو قضایي پرې نشته او هغه الله (ج) ورېخښلي او هغوی یې لرې معاف کړې دي

د جرګو جوړول زموږ د ټولنې ستره اړتیا ده

سمیع الله ((سمیع))

جرګه زموږ په ټیر پنځه زره کلن تاریخ کې زموږ له پخوانو او نیکونو څخه راپاتې شوې ستره اوبا ارزښته عنعنه او دود دی. ته بلې خوا که چېرته دبشریت پیدایښت اودهغه دوام ته نظر وکړای شي نوله دوو ټنو ټولنې ترکورنۍ قبیلې اوبالاخره ددې مملتونو ترمنځ دتفاهم اوخبرو دېیل ژبه په جرګه پیل شوې او تراوسه پورې یې په پلاپلو بڼو دوام موندلي دی. دانه داخبره باید په زغرده سره وکړای شي چې دجرګې دیسل تحفه دلېسوالي ډیموکراسي پیلامه ګڼل کېدای شي کله چې انسان پیداشوی اودهغه ژبه په خبرو راغلې، نو همدغه دجرګې خبره هم ورسره ملګرې ښکاري جرګې دېښورلني اصل پرېښت زموږ دهېواد په لرغوني تاریخ کې دود موندلي دې چې ددغه دود په دوام زموږ دخلکو هراړخیز ژوند بدلون موندلی دی زموږ په هېواد کې ددولتونو او نظامونو په جوړېدلو سره جرګې هم خپل شکل ته بدلون ورکړی دی او ترننه وارسیدلې ده او ټول ولس په جرګه پدله شویده په هېواد کې دآریانو دلمدن دانکشاف په بهیر کې په دوه ډوله جرګه رامنځته شویده چې لومړی جرګه یې محلي یاکلیوالي جرګه وه چې په کلیو کې به دخلکو ترمنځ کېدله اودخلکو ترمنځ شخړې به په کې هوارېدلې په لوموړې جرګه کې په ښځو اوتاریخه ووګړو ګډون کاوه دوهمه لویه ولسي جرګه چې دقومونو توقباینو مشرانو اوپوهانو په کې ګډون کاوه په نوموړې جرګه کې به دټولنې دراتلونکې په اړه پرېکړه کېدله اودولتي واکمن به هم په کې برخه اخیستله، چې واکمن به هم دهمدغې جرګې دپرېکړې له مخې ټاکل کېده که زموږ دهېواد مذهبي بهیرته وکتل شي نو جرګو هم په کې ځانګړې برخه درلوده دبودایي مذهب په بهیر کې جرګې هم دود موندلی دی زموږ دهېواد دجرګو په هکله په ۳۹۹ کال کې یو شمېر چینایي سیلاني زیارت کوونکو هم ډېر څه لیکلي دي داسلام په مقدس دین کې جرګه ته ځانګړي ارزښت څخه برخمنه ده اوقرآن عظیم الشان سوره الشوري هم په دې برخه کې نازله شویده دنوموړې مبارکې سورې له مخې ټول مسلمانان په خپلو کارونو کې مشورې ته رابلل شوي دي زموږ ستر پیغمبر اودبشریت لارښود حضرت محمد (ص) دخپل ژوند په ټولو اړخونو کې هڅه کړې چې دمسلمانانو ترمنځ ټولې شخړې دجرګې اومشورې له لارې حل کړي په دغې برخه کې کېدای شي چې له ډېرو بېلګو څخه یادونه وکړو په جرګه کې رای ورکول یو مهم اصل دی او دجرګې ګډون وال مکلفیت لري چې درایوله اکثریت څخه متابعت وکړي اودغې ټولې پرېکړې په پوره ډول عملي کړي ولو که رایه یې هم نه وي ورکړي که داسلام تاریخ ته نظروشي نودابه ثابته شي چې زموږ ستر پیغمبر حضرت محمد (ص) له وفات وروسته دخلفای راشدینو په ټاکنه او وروسته داسلامي نړۍ په ټولو شخړو کې له جرګې څخه کار اخیستل شویدي اودجرګې پرېکړې یې په ډېر ارزښت او امانت داري سره عملي کړي دي او زیاتره دغه جرګې به په جوماتونو کې جوړېدلې کله چې دافغانستان خلکک داسلام په مقدس دین مشرف شول نوشعرباتو په وړاندې یولړ سیاسي مقاومتونه راپورته کړي اودغه مقاومتونه دخلکو ترمنځ دجرګو په جوړېدلو سره زور اخلي اوخلک دوسئوال مقاومت په وسیله دېته هڅول کېږي چې له عربي اشغالګروڅخه خان وژغوري چې د ابومسلم خراساني اوبوشمېر نورو نوموتو شخصیتونو په ګډون عربان دېته اړکېږي چې له افغانستان څخه خپلې پښې سپکې کړي. ددغو واقعیتونو په رڼاکې جرګه زموږ په تاریخ کې زموږ دخلکو یوملي دودګرځول شویدي اوله خاص ارزښت اودرښت څخه برخمنه ده. زموږ دهېواد په تاریخ کې ډېرې ستري تاریخي جرګې رامنځته شویدي چې ډیروستر ویښو اوشخړو ته یې دپای ټکي ایښي دي زموږ خلکو دجرګې پرېکړې په پوره ډول عملي کړېدي اوهېواد یې ته ستروغمیزوڅخه بچ کړیدي اودېو سوله یېز ژوند لارښوونه یې کړېده. کله چې په هېواد کې کومه شخړه را پیداشوې اویادهېواد دزعامت دټاکلو خبره رامنځته شوې ده نو خلکوتویو جرګوته مخه کړې ده اودلویو جرګو په جوړولو سره یې خپلې ستونزې ته دحل لاره پیداکړېده. کله چې په ۱۷۰۹ زکال کې دقومونو ترمنځ دهېواد د مشردټاکلو خبره راپورته شوه نودیوې جرګې له لارې د قومونو مشران اومخورزا ټول شول اودمشرۍ پګړۍ یې دحاجي میرویس خان په سرکېښوده اونوروتولوخلکودجرګې پرېکړې په پوره ډول ومنله په ۱۷۴۷ زکال کې دکندهار په شېرسرخ کې دلویې جرګې په ترڅ کې دقومونو دمشرانوله خوا احمدشاه بابا دهېواد، دواکمن په توګه وټاکل شو دامیرشېرعلیخان دوخت په لویه جرګه کې چې له ۲۰۰۰ څخه زیاتو استازو په کې ګډون درلوده ارزښتناکې مسئلې په کې وڅېړل شوې اوپه ۱۹۱۵ زکال کې دامیر حبیب الله خان دوخت لویه جرګه وه، چې په عمومي ډول اسلامي جګړه کې دافغانستان بې طرفي په کې تصویب شوه په ۱۹۱۹ زکال کې دافغانستان دخپلواکۍ له ګټلو وروسته لویه جرګه وه چې دافغانستان اوشوروي اتحاد ترمنځ یې رسماً اړیکي ټینګې کړې دشاه امان الله خان په وخت کې په ۱۹۲۱ زکال داګست په ۷ مه لویه جرګه وه چې په دغې جرګه کې دبرتانیا وړاندیزونه ردشول اودافغانستان اوشوروي اتحاد ترمنځ یې ددوستي قرارداد تصویب کړ په ۱۳۰۱ هجري شمسي کې دجلال آباد لویه جرګه وه، چې دافغانستان اساسي نظامنامه (قانون) په کې تصویب شو په دغې جرګه کې پرېکړه وشوه چې په هرو درېو کلونو کې دې په کابل کې لویه جرګه جوړه شي په ۱۳۰۳ لمریز کال کې پیانویه جرګه جوړه شوه، چې ۱۰۵۲ تنو استازو په کې ګډون درلوده. په دغې جرګه کې پر اساسي نظامنامه بیاغوروشو اوپاته دشاه امان الله خان له سفره وروسته په ۱۳۰۷ لمریز کال کې هم لویه جرګه جوړه شوه دشاه امان الله خان له واکمنۍ وروسته هم زموږ په هېواد کې دلویوجرګوجوړېدلو دوام پیداکړی دی په ۱۳۲۰ لمریز کال کې چې د۱۹۴۱ زکال سره سمون خوري دنړېوالې دوهمې جګړې په دوران کې لویه جرګه جوړه شوه په ۱۳۳۴ لمریز کال کې په کابل کې دافغانستان دخلکو منعنوي لویه جرګه جوړه شوه اوددولت په دفاعي قدرت ټاکید وشو که خبره رالنډه کړم داعلیحضرت محمدظاهرشاه، دشهید محمدداودخان اودلوړه کودتا راوروسته په افغانستان کې د بېلا بېلو نظامونوله خوا لویې جرګې جوړې شویدي چې وروستۍ جرګه یې په ۱۳۹۰ لمریز کال کې دلړم دمیاشتې په ۲۵ مه په کابل کې دودیزه لویه جرګه وه، چې د۲۰۳۰ تنو استازو ګډون جوړه شوې وه. دغه جرګه له امریکا سره دستراتیژیک تړون دلاسلیک دڅرنګوالي په هکله وه، چې له غور اوپرېکړو وروسته د۱۳۹۱ لمریز کال دغوبې دمیاشتې په ۱۲ مه د سه شنبې په ورځ په کابل کې دولسمشرحامدکرزي اودامریکا دولسمشراوباما ترمنځ لاسلیک شوه، چې دامنیتي تړون برخه یې دافغانستان او امریکا ترمنځ دیولړ شرایطو له مخې همدا اوس ترمحث لاندې ده په دغو شرایطو کې ولسمشرحامدکرزي دامریکا له لوري په افغانستان کې دبشپړه سولې او امنیت دټینګښت پر ضمانت ټینګار کوي دولسمشرغوښتنه اوشرایط دافغانستان دخلکو کلکه غوښتنه وه اودافغانستان دولت اوخلک دنوموړوشرایطو په عملي کولو کې دافغانستان ملي حاکمیت اوخمکنۍ بشپړتیاوې اوافغانستان دملي ګټو په نظر کې نیولوسره دیو خپلواک هېواد په توګه ساتلې شي. افغان ولسمشرتل داهڅه کړېده چې له امریکاسره دامنیتي تړون په لاسلیک کې له ډېرې څخه کار وانه خلي. دولسمشرددغه دریځ په وړاندې یوشمېر داخلي ټپلي اوسیاسي ګوندونه داسې فکر اوتبلیغ کوي چې ګنې ولسمشر دامنیتي تړون په سر په وضع شویوشرایطو کې خپل ځانته امتیازات غواړي اوپه دې هڅه کې دی چې دولسمشرۍ ټاکنې وځنډوي اودخپل قدرت دوام لا پسې اوږد کړي. ددغه رنګه تبلیغ او څرګندونو په څنګ کې دامنیتي تړون دلاسلیک په اړه دلویې جرګې له جوړېدو سره هم خپل مخالفت څرګندوي. ددغه رنګه څرګندونو په څنګ کې افغان ولسمشر حامدکرزي په وار وار ویلي چې په قانوني ډول حق نه لري یا ولسمشرۍ ته ځان کاندید کړي. دګوندونو اواپوزیسیون ددغو څرګندونو په اړه دروان کال دچنګاښ دمیاشتې په ۲۱ مه دیکشنبې په ورځ دولسمشرویاند ایمل فیضي په یوه غونډه کې وویل، دروان کال دچنګاښ دمیاشتې په ۲۰ مه دهمکارۍ شورا چې له ۲۲ ګوندونو او ائتلافونو جوړه ده په خپل وروستي غرګون کې دراتلونکو ولسمشریزو ټاکنو په اړه خپله اندېښنه په ډاګه کړېده ددغو ګوندونوچاروایی وایي چې حکومت له امریکا سره دامنیتي تړون په سردسلامشورې په باب لویه جرګه رابولي اودخپل واک ددوام په لټه کې دی. ایمل فیضي زیاته کړه دلویې جرګې رابلل څکه مهم دي چې له امریکاسره دامنیتي تړون موضوع یوه لړیولومهمه اودافغان ولس دراتلونکي ټاکونکې ده، نودهېواد، له لراوبره باید خلک ددې اجازه ولري چې ددغه تړون په اړه خپل نظر څرګندکړي. دلویې جرګې رابلل یوازې دامریکا دامنیتي تړون لپاره دي په اوسنیو حساسو شرایطو کې ددولت له خوا له امریکا سره دامنیتي تړون دلاسلیک او څرنګوالي په اړه دلویې جرګې رابلل دافغانستان داساسي قانون اودافغانستان دملي ګټو دتامین خلاف کار نه دی په تېر تاریخ کې هم دوخت داړتیا له مخې دهېواد دمهمو مسئلو په اړه تېرو دولتونو هم وخت په وخت لویې جرګې جوړې کړې اودافغانستان نارینه اوښځو په کې خپل نظر څرګند کړی اولازمې پرېکړې یې په کې کړې دي چې بېلګې یې مخکې په ډاګه شوې. دهمکارۍ اوسنۍ شورا چې ته یو شمېر ګوندونواوډلو تړلو څخه رامنځته شوې ده باید چې دلویې جرګې له جوړېدو څخه اندېښنه ونه کړي، اوپه دغې جرګه کې دهېواد دلوړوګټو دلا تامین لپاره پوره برخه واخلي اوله خپل دولت سره په دغې برخه کې اوږه ورکړي اوخپلې غوښتنې دخپل ولسمشر ددریځ له پیاوړتیا سره ملګرې کړي. جرګه دافغانستان په تېروپاړلي تاریخ کې دافغانستان دخلکو دسیاسي اومدني ژوندانه دېیل اوپرمختیا یوه نه بېلېدونکې برخه ده، څوچې افغانستان وي اودافغانستان خلک وي نو جرګه به ورسره دهرې ستونزې په حل کې ملګرې وي. داځکه چې دجرګې ارزښت اودوام زموږ دټولنې دژوندانه بهیر کې یوه ستره اړتیا ده

د روژې په مبارکه میاشت کې باید له اړو وګړو سره مرستې وشي

آبروڼ

د روژې مبارکه میاشت د اسلام د سپېڅلي دین له پنځو ارکانو څخه یو رکن دی چې هر کال یوه میاشت پر هر بالغ مسلمان باندې د روژې نیول د یو ستر عبادت په شان فرض ګرځول شوي دي. د روژې په نیولو کې ډېر ستر فضیلت پروت دی چې هر مسلمان ته د هغې د نیولو لارښوونه شوې ده د فضیلت په څنګ کې روژه د برکتونو میاشت هم ده چې ښېګڼې یې بې حسابه مسلمان امت ته رسېږي. د روژې په میاشت کې هر مسلمان اړ دی چې د سهار له سپېده داغه تر ماښامه پورې له هر ډول خوړلو او څښلو څخه ډډه وکړي البته د روژې د نیولو او ساتلو وختونه د اسلام د دیني عالمانو له خوا ټاکل کېږي. روژه پر بډای او غریب یو شان فرض ده خو بډایان کولای شي د روژې په میاشت کې د غریبانو پر حال او احوال پام ولري او له خپلو شتو څخه یوه اندازه هغو کسانو ته ورکړي چې د روژه ماتي له پاره څه نه لري دا کار د نیوي او اخروي ډېره ستره ګټه لري. چې الله (ج) یې خپل بنده ته ور په برخه کوي. ددغه راز روژتی مسلمان ددې تر څنګ چې څه نه خوري او څه نه څښي باید د نورو له غیبته، بهتانه او دروغو ویلو څخه په کلکه ډډه وکړي لاس یې باید ناوړو کارونو ته اوږد نه شي او سترګې یې په ناوړو کارونو یې ونه ګرځي، ځکه دا د توبې او عبادت میاشت ده هر مسلمان بنده باید د الله (ج) په عبادت بوخت وي څرنګه چې روژه د عبادتونو او اطاعت میاشت ده هر مسلمان باید دغه راز عبادت او اطاعت ته چمتو واوسي او یو مسلمان د بل مسلمان خیر او ښېګڼو ته دعا وکړي په ټول عمر، خو په خانګړې توګه په دې میاشت کې باید چاله ضرور ونه رسول شي او د الله (ج) حضور ته هغه بنده ډېر د نېکمرغیو ورګرځي چې بل ته یې زیان او ضرر ونه رسېږي. څرنګه چې مخکې مو ووېل روژه د اسلام د سپېڅلي دین درېیم رکن دی او ټول یې فرض دي. روژه د عبادتونو او ښېګڼو میاشت ده روژه د سولې، ډېرو عبادتونو او یو بل ته د مرستې میاشت ده په روژه کې هر خومره لمونځ چې وشي ګټه یې هومره ډېره ده د قرآن عظیم الشان تلاوت او تراویحو لمونځ د روژې یوه بله ځانګړنه ده د روژې په مبارکه میاشت کې د جنت دروازې خلاصې او روژه د قرآن عظیم الشان د نزول میاشت ده همدارنګه د قدر شپه هم د روژې په میاشت کې خرګندېږي دا ټولې ښېګڼې د مسلمان له پاره دي چې د الله (ج) له خوا یې پوره شوې نو په هغه څوک دی چې د دغو ټولو ښېګڼو له دنیوي او اخروي ګټو څخه ډېره ګټه پورته کړي. هر مسلمان ته دنده لري چې د روژې په میاشت کې له دښمنۍ او جنګ جګړو څخه لاس واخلي، له دغو ناوړو کارونو څخه لري والی نه یواځې د روژې په میاشت کې بلکې هر وخت اړین دی چې مسلمان د بل مسلمان پر وړاندې تورې ته لاس نکړي خو که چېرته د کال په اوږدو کې د مسلمانانو ترمنځ خدای (ج) مه کړه شخړې او یا کومې ناندرۍ رامنځ ته شي نو د روژې مبارکه میاشت د سولې او پخلاینې میاشت هم ده او خوابدي کسان کولای شي چې په دغې مبارکه میاشت کې یو او بل ته په خلاصه غېږه په اسلامي مینه او ورورولۍ د پخلاینې لاسونه سره ورکړي او پر تېرو خوابدیو او ناخوالو باندې د بطلان کرښه راوباسي دلته اړینه ده چې ووایو افغانستان د اوږدو مودو جګړو قرباني شوي او زموږ دښمنان هم زیار باسي چې د افغانانو په منځ کې جګړې دوام ومومي او د افغانستان د سولې او امنیت په ګډوډولو په داده زړه خپلو ناوړو موخو ته ورسېږي خو که چېرته موږ افغانان هر چېرته چې یو او د هېواد په هر ګوټ کې چې ژوند کوو نو ژوند، افغانستان، اسلامیت او انسانیت له موږ څخه غواړي چې د افغانستان د دښمنانو ناوړو موخو ته په سوک ځواب ووایو او چاته اجازه ورنکړو چې زموږ پر وینو لوبې وکړي له روژې څخه یوه موخه هم همدغه ده چې مسلمانان په سوله او هوساینه کې ژوند وکړي، د یو او بل حقه حقوقو ته درناوی وکړي له جګړو څخه له ورانیو پرته نور هیڅ شی لاس ته نه راځي او هم په دې اوږدو غمیزو کې څه ګټه رارسېدلې ده. موږ باید د الله (ج) پر وړاندې زموږ اطاعت زموږ د دنیا او عقبا له پاره د ښېګڼو لاره شي له هرې بدۍ څخه پرهېز ددې مبارکې میاشتې غوښتنه ده او په دغه پرهېز سره زموږ عبادت بشپړېږي، نو راځئ د نېکیو لاره خپله کړو له خپلو مسلمانو ورونو سره مرسته وکړو او له جنګ جګړو څخه لاس پر سر شو دغه راز خدای (ج) دې د روژې ډېر سپېڅلي عبادات د هر چا په نصیب کړي

امین

روغتیا او ژوند

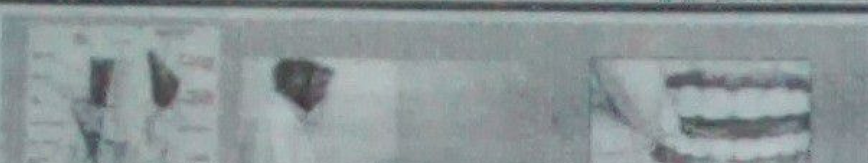

له ماشومانو سره د بېلابېلو چلندونو پایلې

ژباړه: نعیمه غني

ناسو پوهېږئ چې له ماشومانو سره ستاسو د بېلابېلو چلندونو پایلې به څه وي؟ ډېرې کورنۍ له خپلو ماشومانو سره د خپل تعکراو هغه چلند له مخې چې له خپلو میندو او پلرونو څخه یې زده کړي، چلند کوي او په خواشینې سره ډېرې میندې او پلرونه په راتلونکې کې کله چې ماشومان یې لوی شي وایې، موږ خپلو ماشومانو ته ښه ډوډۍ، کالي او زده کړې ورکړې، نه پوهېږو چې ولې داسې شول؟ دلته د ځینو چلندونو او د هغوی اغېزې او په راتلونکې کې د ماشوم غبرګون د هغوی په وړاندې یادوو.

چلند او پایله یې

که ماشوم تل تر نیوکې لاندې وي، نو هغه د نورو محکومول زده کوي که ماشوم په جنګ کې ژوند وکړي، نو جنګ او ناندرې زده کړي. که ماشوم په وېره کې ژوند وکړي، نو چرتې به رالوی شي.

که ماشوم په زړه سوي او ترحم کې ژوند وکړي، نو د ځان لپاره تأسف زده کوي. که ماشوم په ملامتیا کې رالوی شي یا په بازخواست کې ژوند وکړي، نو شرمېدونکی به وي.

که ماشوم په خجالت کې ژوند وکړي، نو د ګناه احساس به ورسره مل وي.

که ماشوم په تشویق او لیوالتیا کې رالوی شي، نو ډاډه او په ځان باوري به وي.

که ماشوم د صبر او زغم په چاپېریال کې رالوی شي، نو هغه به هم صبر او زغم زده کړي.

که ماشوم د ستاینو وړ وګرځي، نو قدر پېژندونکی به رالوی شي.

که ماشوم د نورو له تأیید سره رالوی شي، نو د خپل ځان ګرانښت زده کوي.

که ماشوم په پېژندګلوۍ او پوهه کې ژوند وکړي، نو له هدف سره ژوند زده کوي

که ماشوم په شراکت کې ژوند وکړي، نو هغه ورکړه او سخاوت زده کوي.

که ماشوم په انصاف او شرافت

کې ژوند وکړي، نو هغه له خپل شاوخوا خلکو سره وفاداري زده کوي که ماشوم په دوستۍ او ملګرتیا کې رالوی شي، نو هغه دا زده کوي چې نړۍ د ژوند لپاره یو ښایسته ځای دی. که ماشوم په سوله ییز چاپېریال کې ژوند وکړي، نو په راتلونکې کې به له رواني روغتیا نه برخمن وي.

پې ازموینه او د هغې ډولونه

عطا محمد میاخېل

دا یوه په زړه پورې ازموینه ده چې د بدن د داخلي اجوافو او کانالونو د تفتیش او درملنې لپاره کارول کېږي څو ډوله اندوسکوپي ازموینې د یوه انعطاف منونکي پلاستیکي تیوب په واسطه چې په وروستۍ برخه کې یوه نور لرونکې آله لري د اجراء وړ ده او د نوموړو ازموینو په مرسته کولای شو د بدن اجواف مستقیماً ووینو، له اساحو څخه نیونې واخلو، پولیپونه وباندې لرې کړو او هم د وینې د بهېدلو مخنیوی وکړو اندوسکوپي د هضمي جهاز په تېره بیا د مرۍ، معدې او کولمو د التهابونو، قرحاتو، ټپونو، خونریزیو، تومورونو، پولیپونو (Polyps)، غیر نارملو جوړښتونو او زیات شمېر نورو ستونزو د تشخیص لپاره مرسته کوي

د اندوسکوپي مهم ډولونه په لاندې ډول دي

۱ د خولې له لارې (Peroral Endoscopy)، په دې اندوسکوپي کې لازمه ده چې تیوب د خولې له لارې بدن ته داخل شي، ناروغ د مسکنو درملو په واسطه تسکین شي او د خولې د بندېدلو ریفلکس باید د موضعي انستیزي په واسطه نهي شي، که چېرې اندوسکوپي د خولې مرۍ، معده او اثنا عشر له لارې معاینه شي د پان اندوسکوپي (Pan endoscopy) په نوم سره یادېږي او که یوازې مرۍ معاینه شي د ایزو فاګوسکوپي (Esophagoscopy) په نوم او که یوازې معده معاینه شي د ګستروسکوپي (Gastroscopy) په نوم او که یوازې اثنا عشر معاینه شي، دا عملیه د دودونو سکوپي (Duodenoscopy)، په نوم سره یادېږي

2 کولونوسکوپي Colonoscopy په دې ازموینه کې کولونو سکوپ د مقعد له لارې غټو کولمو ته داخلېږي او نوموړې کولمې مستقیماً د کتنې وړګرځي

دا ازموینه د اسهال، قبضیت، خونریزۍ او دګېډې د کینۍ برخې د درد د اسبابو د معلومولو لپاره کارول کېږي ناروغ ته باید

وویل شي چې خپلې کولمې د غایطه موادو څخه تخلیه کړي او 24_ 48 ساعته مخکې له ازموینې څخه مایع رژیم واخلي تر څو کولون په ښه توګه ولیدل شي همدارنګه ناروغان باید د ازموینې څخه دوه شپې مخکې توصیه شوي مسهل درمل وخوري او یوه شپه مخکې Enema، اجراء کړي په دغه بهیر کې ناروغان باید خپل اعراض یاد داشت کړي چې د ګېډې خفیف کرمپونه او اسهال معمول دي د ازموینې پرمهال باید لومړي ناروغ ته لارښوونه وشي تر څو مثانه تخلیه کړي او د پروسیجر د مخه ناروغ مسکن او د درد ضد درمل وخوري او داسې وضعیت اختیار کړي چې کولون سکوپ په آسانۍ سره غټو کولمو ته داخل شي، د دې عملیې په واسطه کولای شو چې د کولمو له جدار څخه پولیپ بیل کړو چې د (Polypectomy) په نامه یادېږي څېړنو ښودلې ده چې وروسته (Colonoscopic Polypectomy) په 2 فیصده ناروغانو کې د کولون (Perforation) او په یو فیصد ناروغانو کې خونریزي د اختلاطاتو په توګه لیدل کېږي

3 پروکتوسکوپي (Proctoscopy) د ریکتم د لاندې برخې او مقعدي کانال یوه ازموینه ده لومړی د ګوتې په واسطه ابتدایي ازموینه کېږي، وروسته ازموینه د پروکتوسکوپ په واسطه چې 3 انچه اوږدوالی لري اجراء کېږي، د دې ازموینې په مرسته کولای شو چې بواسیر، پولیپ، فیور، فیستول او ابسه تشخیص کړو

4 سګموییدوسکوپي (Sigmoidoscopy) کولونو سکوپي ته ورته ازموینه ده، یوازې په دې استثنا سره چې په دې ازموینه کې د غټو کولمو سیګموید برخه هغه برخه چې د S حرف په څېر د نارله کولون او رکتم تر منځ واقع ده ازمویل کېږي سیګموییدوسکوپي د ډېرو فزیکي ازموینو یوه مهمه برخه ګڼل کېږي چې د داخله رنځ پوهانو په واسطه اجراء کېږي نوموړې ازموینه د کولون د کانسر، ټپونو، پولیپ، تومورونو، خونریزۍ او نورو ستونزو په تشخیص کې مرسته کوي، ناروغان باید د ازموینې څخه یوه شپه مخکې او یا د ازموینې څخه څو ساعته مخکې د ډاکټر له هدایت سره انما (Enema) شي سیګموییدوسکوپي یوه نور لرونکې آله ده چې یوه ذره بیني عدسیه هم لري او ډاکټر ته اجازه ورکوي تر څو د کولون مخاطي غشا معاینه کړي، په اوس مهال د اندوسکوپي په مرسته د تنفسي، کلیوي او مؤنث جنس د تناسلي سیستم ناروغۍ هم تشخیص او تداوي کېږي

چای - شین که تور؟ دواړه

په نړۍ کې له اوبو وروسته چای دی چې ډېر د خپلو موارد لري او ورځ تر بلې یې تاثیرات پر بدن جوتېږي مګر له شیدو سره یو ځای مصرف یې نه یوازې چې ګټه نلري بلکې د چای ځینې فواید هم له منځه وړي، همدارنګه ډاکټران توصیه لري چې درمل (تابلیت) باید له چای سره ونه خوړل شي او چای له غذا نه وروسته ژر ونه څښل شي ځکه چې د غذا ځینې میزالونه له منځه وړي د مثال په ډول غوښه چې په خپل ترکیب کې وسپنه لري او بدن خوړا زیات ضرورت ورته لري د غذا له خوړلو سره یوسځ د چای څښل د غوښې وسپنه له منځه وړي

شین چای

د امریکا د پنسلوانیا ایالت د محققانو موندنې ښيي چې شین چای سربېره پر دې چې د چاقۍ مخنیوی کوي د قلبي، وریدي، سرطان او ځینو نورو ناروغیو مخه نیسي

تور چای

تور چای په خپل ترکیب کې داسې

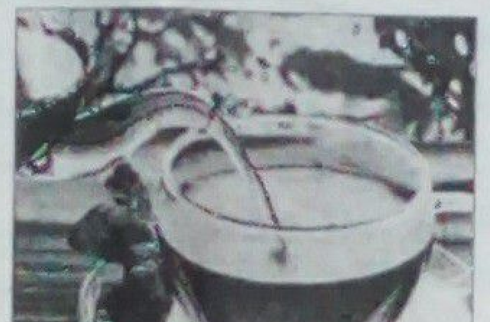

مواد لري چې په بدن کې د غذایي موادو له هضم سره مرسته کوي د احتراق عمل ته سرعت ورکوي په دې ترتیب سره د چاقۍ مخنیوی کوي، علمي تحقیقات ښيي چې تور چای په لنډه موده کې د غاښونو سرېښ اندازه څو سانتي متره کموي، همدارنګه تور چای داسې مواد لري چې د هډوکو د جوړ ګېدو پوښېدګي څخه مخنیوی کوي د تور چای په ترکیب کې چې کوم الیګالوکاتیخین ماده وجود لري د خولې دساري ناروغیو مخنیوی کوي او همدا ډول په خوله کې سرطاني غدې له منځه وړي په داسې حال کې چې پر نورسالو او سالمو غدو منفي تاثیر نه اچوي د چای ورځنی دوز څلور ګیلاسه سودل شوی دی هیره دې نه وي چې چای مدرر دی او په زیاته پیمانه اوبه له وجوده خارجېږي ضرور ده چې د چای په څنګ کې اوبه هم و څښل شي

په افغانستان کې انتي بیوتیک څنګه کارول کېږي؟

کاریوهان وايي د انتي بیاټکو ډېر کارول ستونزې رامنځ ته کوي، ناروغان ورسره عادت کېږي بدن یې په غټ میکروب بدلېږي چې د درملنې په وخت مرسته نه کوي. کاریوهان وېره لري چې په دغسې حالاتو کې د یو کوچنې زخم درملنه هم نه کېږي. اوس اروپایي چارواکي په دې هڅله سره غږېږي څنګه کولای شي چې په ګډه کار وکړي او یو نوی انتي بیاټک جوړ کړي چې ناروغانو ته یې په ورکولو کې احتیاط وشي اروپایان دې پایلې ته رسېدلي، چې د تابلېټونو پر ځای له طبیعي بوټو د درملنې لپاره ګټه پورته کړي، ځکه د طبیعي بوټو درملنه ګټوره ده، تابلېټ که له یوې خوا د یوه رنځ په مخنیوي کې مرسته کوي، خو له بلې خوا نور زیانونه اړوي، یو غړی زغوي، خو بل داسې اغېزمنوي، چې بیا یې درملنه ناشونې ده، په تېره بیا لکه په افغانستان کې اوسنۍ کارېدونکې دواګانې، چې له ګټې یې زیانونه ډېر دي باید هڅه وشي، چې له بوټو او

طبیعي ګیاوو څخه د درملنو لپاره کار واخیستل شي، لکه زرګونه کاله پخوا، چې د مصر ډاکټرانو کارول، هغه مهال د مصر طبابت د نړۍ ګټوره طبابت یادېده، ځکه هغوی د ناروغیو درملنه پر طبیعي بوټو کوله

ډاکتر محمدحسین ((کلکاني))

د روږدو کسانو د درملنې په درې سوه بستریز روغتون کې ناروغانو ته ښې اسانتیاوې برابرې شوي دي

دهرې ورځې په تیرېدو سره پرېښه یې توکو د روږدو کسانو شمیر مخ پر ډېرېدو دی حکومت او چارواکي اړ دي، چې د نشه یي داروګانو داستعمال مخنیوی وکړي دغه کسان دې ته اړتیا لري، چې د مخدره توکو له کارونې څخه لاس واخلي او په روغتونونو کې یې درملنه وشي له یو نیم کال راهیسې د ځنګلک په سیمه کې د روږدو کسانو د درملنې لپاره دعامې روغتیا وزارت له خوا درې سوه بستریز روغتون جوړ شوی چې په کې ډېر شمیر روږدي هیوادوال بستر او تر درملنې لاندې نیول کېږي، خو د روږدو کسانو شمیر د ډېروالي له امله نورو لویو د درملنې روغتونونو ته ډېره اړتیا لیدل کېږي په دې اړه زموږ خبریال د عامې روغتیا وزارت د روږدو کسانو د درملنې د درې سوه بستریز روغتون له کاردیناتور ډاکتر محمدحسین (کلکاني) سره مرکه کړې، چې تاسې درنو لوستونکو ته وړاندې کېږي

پوښتنه: څرنګه، چې لیدل کېږي د روږدو کسانو شمیر مخ پر ډېرېدو دی، نو د روږدو کسانو د درملنې درې سوه بستریز روغتون کومې آسانتیاوې د دغو ناروغانو د درملنې لپاره برابرې کړې دي؟

ځواب: د روږدو کسانو د درملنې روغتون په یوځل د درې سوو ناروغانو د درملنې ظرفیت لري په تېره بیا هغه روږدي کسان، چې ډېر کوري له ستونزې سره مخ دي دغه کسان د کابل سیند پرغاړو او په ځینو نورو خرابو ځایونو کې سره راغونډېږي او کله ناکله د کابل ښاروالۍ لپاره د خوړونې لامل ګرځي د وزیرانو شورا د پرېکړې له مخې درې سوه بستریز روغتون په پیل کې د دوه سوو کسانو د بستر لو ظرفیت درلود، خو اوس د دغه روغتون ظرفیت درې سوو کسانو ته لوړ کړای شوی دی موږ په دغه روغتون کې د ناروغانو لپاره ښې اسانتیاوې برابرې کړې، دوی ته جامې ورکول کېږي، ځکه دوی په داسې خابونو کې ژوند کوي، چې جامې یې داغوسنوونه وي او همدا راز د حمامونو اسانتیاوې موهم ورته برابرې کړې دغه ناروغان د ۴۵ ورځو په موده کې زموږ تر درملنې لاندې نیول کېږي موږ په دغه روغتون کې په تکره دارو پېژندنې ډاکترانو او همدارنګه ټولنیز کارکوونکي لرو درمل ناروغانو ته په وړیا توګه ورکوو ناروغانو ته د روغتیایي توکو برابره دوو دي ورکول کېږي کله، چې د روږدو کسانو د درملنې موده بشپړېږي، پر ځای یې نور روږدي کسان بستریږي یا همدغه پراوپړي پلي کېږي زموږ سیمه ییز ډاکتران او ټولنیز کارکوونکي د روږدو کسانو او سیدنې سیمې ته ورځي او توضیحات او څرګندونې ورته کوي، چې دوی په خپله خوښه حاضر او روغتون ته زموږ د موټرو په واسطه رالیږدول کېږي او په روغتون کې ورته ټولې اسانتیاوې برابرې شوې دي دغه اسانتیاوې د کابل په ښارکې د روږدو کسانو لپاره برابرې او دعامې روغتیا وزارت د پرمختیایي بودیجې له لاې تمویلېږي نورې اسانتیاوې لکه دخان پاکولو او د لاسونو پاکولو دستمالونه، صابون، دغاښونو برسونه او ټولې هغه اسانتیاوې، چې دوی ورته اړتیا لري د دوی په واک کې ورکول کېږي

پوښتنه: کله، چې د روږدو کسانو د درملنې موده بشپړېږي او له روغتون څخه رخصتېږي، تاسې کومې چارې د دغو تداوي شویو کسانو لپاره ترسره کوئ، چې بیرته نیشې ته مخه ونه کړي؟

ځواب: موږ دغه تداوي شوي کسان هڅوو او همدارنګه د کار او ټولنیزو چارو، شهیدانو او معلولینو له وزارت سره هم اړیکې لرو هغوی دلته راځي، د روږدو کسانو نومونه ثبت او خبري ورسره کوي دغه وزارت ځینې پروګرامونه لري، چې تداوي شوي کسان روزي او بېلابېلې حرفې او مسلکونه ورزده کوي او ان تر دې، چې کار هم ورته پیدا کوي، خو دغه بهیر زمانه اند په بشپړ ډول د منلو وړ نه دی، ځکه دغه وزارت دوی ته کار نه شي پیدا کولی او دا یوه لویه ستونزه ده، ددغه پروګرام تر څنګ موږ یو دفاروورد پروګرام هم لرو ددغه پروګرام له مخې تل معتادینو ته سپارښته کوو، چې روغتون ته راشي په

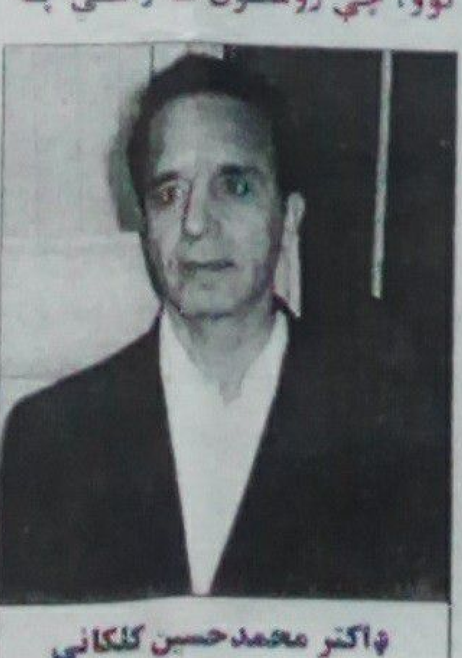

ډاکتر محمدحسین کلکاني

تېره بیا هغه کسان چې په کابل کې کور او ژوند لري، هغوی تعقیبوو، چې نشه هیره کړې، دغه روږدي کسان په اوونۍ کې یو یادوه ځله راغواړو تر یو کال پورې موږ دغه ناروغان تعقیبوو، چې دوی په دې موده کې بیرته مخدره توکو ته مخه کوي او که نه؟ خو د کار پیدا کولو اسانتیاوې زموږ په واک کې نشته

پوښتنه: دملګرو ملتونو دمخدره توکو څانګې څلور کاله وړاندې په افغانستان کې د روږدو کسانو د درملنې یوه احصائیه وړاندې کړه ددغې احصائیې له مخې د روږدو کسانو شمیره تر دې یو ملیونو ته رسیده، اوس د روږدو کسانو شمیره څومره لوړه شوې؟

ځواب: په ۲۰۰۹ کال کې دملګرو ملتونو څانګې UNODC د روږدو کسانو یوه داحصائیې سرشمیرنه دعامې روغتیا وزارت په مرسته خپره کړه په دې احصائیه کې په افغانستان کې د روږدو کسانو شمیره ۹۴۰۰۰۰ کسانو ته رسیده، خو له هغه وخته تراوسه بله کومه احصائیه او سرشمیرنه نه ده ترسره شوې اوس د روږدو کسانو شمیر مخ په ډېرېدو دی او موږ داسې یوه نوې سرشمیرنه په واک کې نه لرو

پوښتنه: مخدره توکو ته د ځوانانو او نورو هیوادوالو د مخه کولو د مخنیوي لپاره موکومې روغتیایي لارې چارې غوره کړې دي؟

ځواب: دعامې روغتیا وزارت په دې اړه ځینې فعالیتونه لري، دبېلګې په توګه په جوماتونو، ښوونځیو او د خلکو د ګڼې ګوڼې په سیمو کې د مخدره توکو له زیان څخه خلک خبروو او د پوهې کچه یې لوړوو، دا یوازې دعامې روغتیا وزارت دنده نه ده، بلکې د ارشاد، حج او اوقافو او د کورنیو چارو د وزارتونو دنده هم ده، او همدارنګه ټول هغه وزارتونه، چې په دې بهیر کې شکیل دي، دا یې دنده ده، چې دعامې روغتیا وزارت په مرسته د مخدره توکو زیان د ښوونځیو زده کوونکو ته تشریح کړي زموږ د تجربې له مخې دغه پړاو له سګرټ څکولو څخه پیل کېږي او اوس چلم او قلیان هم تر رواج موندلی دی زموږ یو شمیر ځوانان په قصدي توګه غواړي، چې په مخدره توکو روږدي شي موږ ځینې ځوانان وینو، چې دسګرټو په منځ کې نشه یې توکي کاروي او بیا دسګریټ فلترونه غوړوي او له دې لارې دوی ته نشه پیدا کېږي دغه نیشه دوی دعادي سګرټو په څکولو نه شي پیدا کولی دغه نشه یې توکي پر ځوانانو په پیل کې وړیا وېشل کېږي، څو کله چې پرې روږدي کېږي، بیا دوی ځینې اړکېږي، چې دغه نشه یي توکي د پیسو په وړاندې ترلاسه کړي په دې توګه ځوانان پر مخدره توکو روږدي کېږي همدارنګه ځینې نورې شبکې هم فعالیت کوي، چې ځوانان د چلم او قلیان له لارې نیشې ته اړباسي، خو موږ د خلکو او ځوانانو د پوهاوي بهیر پر مخ بیایو، نو د یو تن نو وزارتونو دندې دادي، چې تبلیغي چارې د اعلانونو او دمکتبونو له لارې ترسره کړي او خلک د مخدره توکو له زیانونو څخه خبر او پوه کړي او د ځوانانو د روږدي کېدو مخنیوی وکړي

پوښتنه: تاسې د روږدو کسانو د درملنې په درې سوه بستریز روغتون کې وروسته له دې، چې د ناروغانو درملنه بشپړېږي په دې روغتون کې له ځینو تداوي شویو ناروغانو څخه کار اخلئ؟

ځواب: موږ کله، چې روږدي کسان تداوي کوو د درملنې پر مهال دا تشخیصوو، چې ځینې کسان د چارو په ترسره کولو کې اغېزمن او د یو تجربو خاوندان دي موږ دغه کسان د رضا کارانو په توګه او یا په خپله خوښه په روغتون کې داوږدې مودې لپاره پر کارګومارو، په دې موده کې د روغتون له خوا تر څارنې لاندې نیول کېږي او که چیرې ځانونه ښه وساتي او موږ دوی ته وړتیا څخه ډاډمن شو، د کارګرانو، مامورینو او مدیرانو په توګه یې مقرروو او تری کار اخلو موږ په دې شپږ موده کې ۵ تکره کسان له دغې ډلې رسماً پر کار ګومارلي دي له دغو کسانو څخه د روغتون د ګارډ په توګه هم کار اخلو داستخدام شویو کسانو معاشونه له لس زرو ترا اوو لس زرو افغانیو پورې ټاکل شوي دي دغه کسان په روغتون کې قرنطین دي، په دې مانا، چې له روغتون څخه د وتلو حق نه لري، چې دوی بیا مخدره توکو ته مخه ونه کړي، منفي فکرونه دیوکال په موده کې ددغو کسانو د ذهن څخه وځي او پر نورمالو کسانو بدلیږي، چې ټولنې ته د خدمت جوګه شي

هیواد نوري

(c) ketabton.com: The Digital Library

ادبي پاڼه

د پښتو ځوان غزل (د پښتو غزل تنقیدي جاج)

څېړندوی حبیب الله رفیع

قصیده یا بوللـه، په عربي ادب کې یو بنیادي صنف ((ژانر)) دی، چې د عربو د جاهلي په دوره کې یې ډېره وده کړې وه او عربو به ډېر ارزښت ورکاوه، تر دې، چې پیاوړو شاعرانو به د قصیدو مسابقې سره کولې او د عکاظ په بازار کې او د مکې په دېوالونو به یې ځړولې او لوړ شاعران به یې ادبي مقابلې او ځواب ته رابلل. په بوللو کې به داسې ستاینې او غندنې کېدلې، چې کله کله به د عربو په قبایلي جګړو کې ووژلې شوې، نوې جګړې لوری به یې بدل کړ او بائللې جګړه به یې وګټله. د بوللې د ژبې اغېزې لپاره به د بوللې په سر کې یو ډېر پیاوړی ادبي تمهید او داسې قوت، عذوبت، جذابیت او کشش به یې درلود، چې اورېدونکي به یې داسې راکښود، چې بیابه یې تر پایه بوللې ته غوږ ایښی و او ډېر جذباتو او احساساتو به یې لوبې کولې. د غزل دې تمهید ته یې تشبیب، نسیب یا تغزل وایه، چې د مینې او ښکلا په ستاینو به ولاړ و او الفاظ به یې دومره خواږه او رانه وو، لکه له ګلابو، چې شات جوړ کړي او دومره خوشبویه او رانه وو، لکه له ګلابونو چې عطر جوړ کړي، دا ښکلي ټوټې، خلېدلې، مهین کړي او قالب کړي الفاظ په حقیقت کې هغه زرینې خښتې وې، چې د غزل ماڼۍ پرې ودانېږي، خو د عربو په ګرمو او تبجنو دښتو او صحراوو کې بوللې خپله دا نازولې لور تل په اوږه ګرځوله او نه یې پرېښوده، چې پر دې سره ځمکه پلې شي، پښې یې وسوځي او یایې نور وجود د ګرمۍ په غشو داغني شي. د دې تل پر اوږه سپرې عربي غزلې وجود ډېر نازک او مهین و، د مینې او محبت خبرې به په کې وې او بایې د طبیعت ښکلاوې ستاینې او یادولې. د غزلې لکه څنګه یې، چې بدن نازک او تنکي و، همداسې یې ګامونه او قدمونه هم واړه او لنډ وو، د تشبیب او تغزل بیتونه به ډېر لږ وو، له پنځو بیتونو پیلېدل او تر پنځلسو بیتونو اوښتل، سره له دې چې بوللـه سوونو بیتونو ته رسېدله. د غزلې خبرې هم لکه د ماشوم لونډې خوږې او وړې وې، په هر بیت کې به یې یوه خبره بشپړېدله او بل بیت به بله خبره درلوده، لکه د هوسۍ ((غزال)) لونډې به یې چې په خپل چټک تګ کې یو ګام پر ګل ږدي، بل پر چمن، یو ټوپ له چینې نه اچوي بل له شیلې نه، غزلې به هم په یوه بیت کې یوه خوږه خبره کړې وه او په بل بیت کې به پسته خبره، څېړونکي د غزلې خبرې د مینې راز بولي او د مینو د زړه خواله. پارس او خراسان یا لرغونې افغانستان ته هم د اسلام د سپېڅلي دین له راتللو سره عربي ادبیات زموږ سیمې ته راغلل، لومړی زموږ شاعرانو هڅه وکړه، چې عربي ژبه زده کړي او په عربي ژبه شعرونه ولیکي، خو بیا داسې شاعران پیدا شول، چې د عربي اشعارو په قالبونو کې د خپلو ژبو د الفاظو سپین او سره وځلوي او د عربي غوندې شعرونه ووایي. که څه هم زموږ په ژبو کې له پخوا نه ولسي ادبي قالبونه او ژانرونه موجود وو، خو عربي نه ورته ژانرونه هم رامنځته شول او په ځانګړې توګه زرکاله وړاندې په غزنوي دوره کې د دري غلا قصیدې وویلې شوې او بیا په خاص ډول سلطان محمود غزنوي په غزني کې په سوونو شاعران راټول کړل او ډېرې لوړې او په ادبي بلاغت او فصاحت کې په سوونه بوللې یې ووېلې او خراسان ته د عربي قصیدې له راتللو سره چې کله دري قصیدې رامنځته شوې، نو همدا وخت، د وخت پېل ورو شاعرانو د غزل ماشومه هم د بوللې له اوږې نه را کوزه کړه او ددې سیمې په وربښمېنه ځمکه یې د ناز قدمونه واخیستل او د ادب په ورشو کې یې ځانګړی مزل پیل کړ، خو ښکلا او نازکي یې نوره هم زیاته شوه او د مینې خوږې خبرې یې لوړې هم خوږې شوې. پښتو ژبې سره له دې چې له ویدي او اوستایي دورې نه خوږه ولسي او پخوانۍ ژره شاعري درلوده، د عربي شاعرۍ سوغات یې هم په ځمکه ونه غورځاوه، بوللې، غزلې، څلوریځې او د عربي شعرونو نورو اصنافو ته یې هم هرکلی ووایه، خو د خپل ادب رنګ یې هم ورکړ، د عروضو پر ځای یې د خپل ټونیک سیلابیک رخت جامې ور واغوستې، خو سکښت یې په هم هغې بیانې وکړ، چې عربي بوللې، غزلې او نورې ورباندې پرېږدلې کېدلې او په دې ترتیب به یې دامیلمنه کوربنه کړه دغزنې له دربار سره لکه څنګه چې د غور دربار سیاسي سیالي درلوده، همداسې یې ادبي سیالي هم پیل کړه او د غزني د دربار د پخو بوللو غوندې یې پخې بوللې را منځته کړې، چې د شیخ اسعد او ښکارندوی شهکار بوللې تر موږ هم را رسېدلې او د خوښۍ او غم تشبیبونه یې هم د هغه وخت د خوږو او ترخو پېښو، خواوسه او پاخه ادبي انځورونه لري

لکه څنګه چې د بوللې صنف پښتو ته راغلی و، همداسې غزلې هم د پښتو ادب په ورشو خپل پاسته او غزالي قدمونه کېښودل او په همائي خوږه، مهینه او عنبرینه ژبه یې له پښتنو سره د زړه خواله وکړه، د مینې خبرې یې وکړې او د مینې رازونه یې بیان کړل. د شو معلوماتو له مخې لومړی ځل اکبر زمینداوري د غزل پېغله د پښتو ادب پر غولي پلې او د ژوند زمینه یې ورته برابره کړه او هم هغه خوږه ژبه یې ورکړه چې د غزلې غوښتنه وه.

د خپل ځان له حیرانیه څه وېل کړم
د عشق وېر به تل په خپله پښول کړم

خو څرنګه چې د پښتونخوا پر سیمه تل د پردو یرغلونو د تېري او جګړې اورونه بل وو، دا وخت هم ګوډ تیمور پر هېواد تالار جوړ کړی و، نو ځکه ددې اور دود د پښتو غزل د غزال سترګو ته هم ورسېده او د اکبر په یوه غزل کې یې داسې ځان ښکاره کړ:

د مغلو تیمور هسې په اور وسوم
چې به هېر په دې ماتم زمینداور کړم

او له دې سره سم دپښتو په رنګین ګلشن کې د پښتوغزل مزل پیل شو او دمینې درازونو ترڅنګ د ژوند د رمزونو او خوندونو تصویرونه هم په کې راغلل، روښانیانو تصوف، چې چنګېزیانو له ښارونو وشړلی و او غرونو غارونو ته یې شړلی و، بیرته د مبارزې میدان ته راوویست او ورسره یې تصوف ته د ادب او غزل ژبه هم ورکړه د دوی غزل د تصوف ارائې درلودې، خو ادبي پېرایې یې تر او ټې وې، ارزاني تش د غزل ساده قالب تصوف ته ورکړ، خو میرزا او دولت، مخلص، کریمداد او نورو روښاني شاعرانو خپلو تصوفي غزلو ته بایسته ادبي رنګونه هم ورکړل او د غزل ادبي غوښتنې یې پرځای کړې

خوشحال بابا د غزل رباب ته نوي ترنګونه او نوي رنګونه ورکړل، هم یې د مضمونو نو راز راز غمې په کې کېښودل، هم یې د هنر او ادب رنګین رنګین رنګونه او ځلېدونکي رنګونه ورکړل او د پښتو ادب په ځانګړې توګه د غزل رنګین دور پیل شو، د خوشحال باباګڼو رامنو او دپښتونخوا دخپلواک ادبي استعداد لرونکو شاعرانو د غزل په ګلبڼ کې نوي ګلونې ږدغون کړل او په پښتو غزل کې لاهوتي عیني، نورحماني او لافاني انګازې را پورته شوې، چې د پښتو ادب دنیا او فضا یې د هر په زړو پرخو ووینځله او په خوشبو او په نغمو یې ویالـله پوره دوه سوه کاله د پښتونخوا په ګلشن کې د غزل پرخې او وږمې خورې وې.

له خوشحال، رحمان، هجري، قادر او بیا شیدا او پیرمحمد ته ورسېدې، خو بیا ... بیا یو ځل د غزل دا ټاټوبی مړاوی شو، رنګینې او ښکلاوې له لاسه ورکړه، خو په څنګ کې یې د مثنوي ګلبوټي په وده کې شو او په لسګونو کیسې په کې لیک شوې او په خپل ادبي رنګ یې رنګ شوې.

پېړۍ واوښتې د غزل بوټي همداسې مړاوی پاتې شو او ډېر لږ ګلونه په کې وغوړېدل، خو د شلمې پېړۍ په رابېدلو سره چې د پښتو پر ټولو بوټو د هنر نوي بارانونه وشول، دپښتو غزل ګلبوټي هم بېرته تازه او تاند شو او د نوبو ګلونو نابایې وکړه

حمزه بابا د دې پېړۍ مخکښ شاعر و چې دپښتو نوي غزل مالیاري او پالنه یې وکړه او د پښتو غزل انګو ته یې خپلو وښو سره ور ولېږدول.

ستا په انګو کې د حمزه د وښو سره دي
ته شوې د پښتو غزله ځوان زه دې بابا کړم

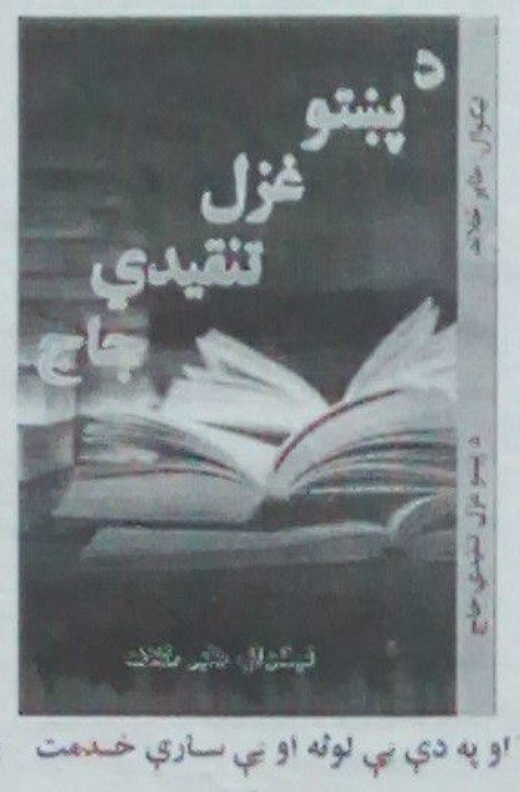

او په دې یې لوته او یې ساري خدمت یې د غزل د بابا لقب وګاټه.

حمزه بابا د پښتو د نوي غزل سوه نوي باغچه سمسوره کړه او د نوي غزل ګې بوټي په کې نیال شول او په پښتونخوا کې یو ځل بیا د غزل سې رنګین او ګلورین شو او

لابه ډېر ګلونه وا شي په دې باغ کې

ستاسو په لاس کې کتاب د همدې نوي غزل، د همدې ځوان غزل او د همدې شلمې پېړۍ د پښتو غزل په خط و خال لګل شوی او ځوان لیکوال یې د نوبو غوښتنو، نوبو پوښتنو او نوبو تلازمانو په رڼا کې په پښتو غزل څېړنه کړې او د ځوان غزل ځانګړنې، ښکلاوې او خلاوې یې په کې شمېرلې دي

د کتاب لیکوال ښاغلی طاهر خلاند یو تپاند او هڅاند ځوان دی، چې د افغانانو د هجرت د سرګردان ژوند په سرګردانیو کې د پښتونخوا په ګوټ ګوټ کې ګرځېدلی، خو ده چې له دې سر ګردانیو کومه مننه ګټه اوچته کړې، هغه داده چې د خپل ادبي ذوق له مخې یې د پښتونخوا په هرځای کې له لیکوالو او شاعرانو سره راشه درشه کړې او د بوټې له ادبي کتاب نه یې د خپلې ادبي مطالعې تنده ماته کړې ده، د شاعر په توګه یې خپل شعرونه هم شاعرانو ته اورولي او ددوی شعرونه یې هم اورېدلي او له محیطي مطالعې سره یې کتابي مطالعه هم کړې او له دې ټولو نه یې ادبي یادداشتونه راټول کړي او بیا پښتو نوي او ځوان غزل ته خیر شوی، د هغې په ښکلي مخ یې د حمزه د وښو سره هم لیدلي او د را ورو ستنه پخو او ځوانو شاعرانو ځواږه هم

خلاند په خپله څېړنه کې د ځوان غزل ځانګړنو ته، هنري نوښتونو، نوښتو تعبیرونو تصویرونو او خوږلتونوته متوجه شوی، دپښتونخوا په ګوټ ګوټ کې یې نوښتګر او خوږ ژبي غزلبول شاعران لټولي او د هر یوه د غزل ښېګڼې یې را بر سېره کړې، خېرلي او څېړلې دي او په دې ترتیب یې زموږ مخې ته د ځوان غزل یو ښېر تصویر درولی اود هغه ښکلاوو ته یې کېښولې یو

د کتاب تر ټولو سرکلیونو لاندې ټېل ټېل مطالب لري چې مهم سرلیکونه یې دادي

۱ **تخلیقي کمښت او پرېوال رجحانات**

په دې لیکنه کې چې د سریزې پر ځای یې بولي ((د یرې د یو ګلي کېدو)) تېل شوي نظریه د ښکېلاک یوه نوې کړېښه بولي چې زموږ ذهن د تخلیق له لوري نه د تقلید او تکرارېت لوري ته را کاږي او زموږ لیکوالي او لیکوالان یې له لوی بحران سره مخ کړي دي چې ګران لیکوال په دې برخه کې له بحرانه د راوتلو لپاره رغنده وړاندیزونه لري

۲ **د شلمې پېړۍ غزل په نوبو پړاوونو کې**

دا د کتاب بل سرلیک دی، چې لومړی په شلمه پېړۍ کې دپښتو ادب په بدلونونو غږېږي او د ټولنې او ادب ترمنځ همغږي څېړي او بیا د پښتو غزل مخینې او سوابقو ته ځي او له اکبر زمینداوري نه پل پسې را اخلي، روښاني دورې ته راځي او ددې دورې د شاعرانو د ساده غزل ارتقایي بهیر څېړي، بیا خوشحال بابا ته را رسېږي، چې د پښتوغزل زرین دور راپېلوي او بیا د دې دورې ځینو شاعرانو لکه قادر خان، اشرف خان هجري او بیا د لسان الغیب رحمان بابا پر غزلیز نوښت غږېږي، بیا موشګاف عبدالحمید ته را رسېږي او بیا د دې مکتب نازکخیال لارویان کاظم شیدا، علي خان، پیرمحمد کاکړ، میرزا حنان او کامګار خټک ستایي او ددوی په بو شمېر بیتونو تکیه کوي.

تر دې تمهیدي خبرو وروسته د شلمې پېړۍ غزل ته راځي چې دا د دې څېړېز کتاب اصلي او بنیادي موضوع ده.

له همدې ځایه ښاغلی خلاند په پښتونخوا کې د غزل په قلمرو کې مزل پیلوي، د نوي غزل بنسټګر حمزه بابا درشل ته ورځي، د غزل جاج او انځور ونه یې اخلي او له حمزه بابا سره دا خبره مني ((خوک چې په پښتو کې غزل لیکي نورما د وینو رنګ به په کې وي)) ورپسې د شلمې پېړۍ د مشرانو غزلبولو شاعرانو په لټه روانېږي، د سمندرخان، قلندر، پرېشان، ایوب صابر، طاهر کلاچوي سیف الرحمان سلیم او بیا د پښتونخوادګبو غزلبولو شاعرانو ادبي ګلبونو ته په پېښور کې، په ننګرهار کې، کوټه، کندهار، پکتیا، بنو او نورو سیمو کې سر وردننه کوي او د غزل رنګ او بوی یې خېږي، ښکلاوې، ځانګړنـاوې، نازکۍ او تازګۍ یې شمېرې او خپل بحث د خو ښخمو غزلبولو شاعرانو په ستاینه او کرنه پای ته رسوي.

۳ دپښتو غزل او بدلونونو موحد حمزه بابا، د کتاب دریم بحث دی چې د حمزه بابا په تصوفي او احتماعي رنګونو رڼا اچوي.

۴ د کتاب څلورم بحث تصوف او پښتو غزل دی، په دې بحث کې ۷ مخ

ولسي ادب یا فولکلور

په کاکړیو غاړو کې د ځایونو نومونه

څېړونه _ علي محمد منګل

کاکړۍ غاړې لکه لنډۍ، د پښتو په شفاهي او فولکلوري ادب کې ستر ځای لري، یو بیته دي، چې لومړی نیم بیتي اودوهمه نیم بیتي یې په اتو او یا اوو هجاوو سره وېل کېږي، قافیه یې سره برابره وي، د پښتانه ولس په تېره د کاکړو د ژوند په هره برخه کې په مینه، خوند او تس سره وېل کېږي، چې موږ به یې دلې د سیمو او ځایونو په برخه کې وړاندې کړو

پنجاب

چې پښتنې کالي دې پرېښوه
داپنجابي کالي دې اور واخلـه
مینه

پنجاب، دبرتانوي هندیو ختیځ او پخوانۍ ایالت و، چې دبرتانوي هندشمال لوېدیځ ایالت یې جوړ کړی و پنجاب په (۱۹۴۷ م کال) کې په دوو بېلو برخو یعنې ختیځ پنجاب اولوېدیځ پنجاب باندې ووېشل شو، چې دویش اوتقسیم له مخې یې ختیځ پنجاب په هندپورې تړلی دی، چې دټول پنجاب درېیمه برخه خاوره اونیمایي نفوس اووګړي یې کې ژوند کوي، دویش له مخې لوېدیځ پنجاب په پاکستان پورې تړل شوی دی پنجاب، چې له نامه څخه یې جوتېږي، دسندرود اودریاب دپنځو مرستیالانو اومعاونینو یعنې جېلم، چناب، راوي، بیس او ستلج دروډونو اودریابونو تردېرو اوبو لاندې مځکه جوړوي دپنجاب مځکه دډېرو اوبو له برکته، ډېره په غله اودانـه کوي، ډېره سمسوره مځکه اوښین وطن دی په غلو اودانوبرسېره سابه اومېوه هم لري، چې ډېر ابېره لرونکي اوحاصل خېز وطن دی دپښتوشیر پښې ژبې، دولسي ادب په ډېرعالي ډول اوژانرکاکړۍ غاړو کې یې هم یادونه په خاص اندازکې شوې ده، چې دژړک استاد، دلاس له فیضان څخه به دلې موږ ورته غوږ اوخیرشو

دپنجاب توري برکې
نن مه هواسې دسرې خولې
(کاکړۍ غاړې، ۲۷۸ مخ)

چې پښتنې کالي دې پرېښوه
زاړه دې مه شه پنجابي کالي په مینه
(لنډۍ)

پېښور

سترګې دې ونډدپېښور دي
بـل تـرې چاپېردتو رو زلفو دېوالونه

دپېښور (پشاور، پېښاور، تاریخي سیمه، د (۳۰۰ ق م) نه مخکې تاریخ اولېنه لیک لري، ډېروتاریخ پوهانو، ددې سیمې اوځای په باره کې جلا جلا نظریې ورکړې دي دوی پېښور په بېلو بېلو نومونوسره یادکړی دی کوموپوهانو، چې ددې سیمې ګوښې ګوښې نومونه اخیستي دي، مرام اومقصد یې همداپېښور دی

چیناپي ګرځند تاریخ پوه فاهیان په (۴۰۰ق م) کې داسیمه لیدلې وه اود (پولیوشا) په نوم یې په خپله سفرنامه کې کښلې ده بل سیلانی تاریخ پوه هیوتسنګ په (۵۴۰ ق م) کې پېښور لیدلی، چې داسیمه یې د (پولیوشاپولا پولو شاپولایاپرشاور) په نوم بللې ده همداشان مسعود اوالبیروني په لسمه اویوولسمه پېړۍ کې پېښور د (پرشاور) په نوم یادکړی دی، چې داکبر مغلـي پاچاترزمانې پورې په همدې نوم سره یادېږده؛ دپېښور اوسنی نوم اکبر مغلي پاچاایښی دی دپېښور مرکز اوټوله سیمه دپېښور په نوم سره یادېږي

پېښور دختیځ طول البلد په ۷۱ درجو ۲۵ دقیقو ۷۲ درجو ۱۵ دقیقو اودشمالي طول البلد په ۳۳ درجو ۴۰ دقیقو ۳۴ او۲۵ دقیقو کې پروت دی

دپېښور ختیځ ته مردان د ۴۵ کیلو مترو په واټن داباسین روداوسیندسره سرحد جوړوي، ختیځ ته یې دنیلاب غاښي، چې پېښور له کوهاټ نه بېلوي اویائي نور سرحدونه یې دآزاد پښتونستان له سیمو سره تړلي دي، په دې ډول چې جنوب ته یې د حسن خېلو اوابریدو دره، لوېدیځ تـه ابریدي اودملاکوریوسیمې پرتې دي، شمال ته یې دکابل سیند په لوري دمومندو قبیلې اوسي اوداسرحد تورسک پورې رسېږي، همدارازشمال ته یې ملاکنډ اوشمال ختیځ ته یې دمردان علاقه پرته ده، دپېښور ټول ارتوالی اویلنوالی (۲۹۵۶) کیلو متره مربع دی

دپېښور سیمه له دریوو خواوو څخه دغرونو په منځ کې پرته ده، یوازې ختیځې خواته یې غرونه لیدل کېږي، دپېښور په منځ کې دکابل سیند اودریاب بهېږي، دپېښور شمالي اوجنوبي سیمې ټیټوالی لري، پېښور ډېره شنه اوزرغونه سیمه ده، په پېښور کې ډېر سیندونه بهېږي

دپېښور تاریخي ښار، دپښتونستان دډېرو ښکلیو ښارونوله جملې څخه شمېرل کېږي اودتیمورشاه دزمې دساړه وخت پلازمېنه اوپایتخت و، هغه به ژمی په دغه ښار کې په خوشالۍ تیراوه

قاضي میراحمدشاه رضواني دپېښور په باب داسې وایي

دپېښور علاقه دانګریزانو په زمانه کې سرحدي صوبه بلل کېده، یوه آباده شنه اوښېرازه سیمه ده، ددې علاقې لمر ختواوختیځ ته کشمیراومغربي پنجاب، لمر لوېدوته یې داپریدو اووزیروملک، شمال ته یې ملاکنډ، سوات اوجنوب ته یې بلوچستان پروت دی، دپېښور رقبه (۲۸۰۰۰) مربع میله ده، چې رضواني یې په اړه داسې کښلي اوویلي دي، چې دخیبر اواټک ترمنځ دپېښور ملک دباغ آرم نمونه اوښه ده، ښېرازه ځمکه، خوږې اوبه، ښې مېوې، ګڼ باغونه اوبایسته خلک یې دنداړو دي

دپېښور ښکلې اوزرغونه سیمه، په کاکړیو غاړو کې یاده شوې ده، چې دمحمدصادق ژړک استاد په نوي اثرکې یې، دایوه کاکړۍ زماله نظره تېره شوه، ورته خیر به شو

اندېښنو سخلګي یم
اوس پېښور پرسوبا ږدم
(کاکړۍ غاړې ۱۶۱ مخ)

جانانه ولې شوې بې میني
دپېښور په نیم ګرې مې ځې دینه
(لنډۍ)

دوکی

دکاکړو د ډېر تاریخي نومیالي لوی وطن په ډېروړو وړو سیمو اوځایوکې ډېرې وړې علاقې اوکلي شته، چې یو له هغو څخه د دوکي نوم هم دیادولو وړ دی، دوکی دیوه ښه سمسور ځای نوم دی، خو مین، عاشق اولالي ته دق ښکاري، ځکه دمحبوبې دیدن یې په کې نه کېږي، لـه دې کبله یې یاد په دق سره کړی دی، په کاکړۍ غاړو کې د دوکي یاد راغلی دی، چې موږ به یې دځایو ددغې وړې ټولګې اواثر په پاڼو اولمن کې ورته په مینه ځای ورکړو، له ښه مرغه چې داستاد ژړک دکتاب له فیض اوبرکت څخه به یې دلې یاد تازه، روڼ اوخوندي کړو

دوکی دق بوري زندان دی
ژوب د دوو جنومیان دی
(کاکړۍ غاړې ۲۸۶ مخ)

دوکي ته راشه غم خومه که
که نورڅه نه وو شودې پې به درکومه
(لنډۍ)

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرهنګ ، هنر ، اقتصاد او ټولنه

د ملک شمس الدين اکا دا کيسه هم د افغانستان د غميزې د لړۍ يوه کړۍ ده

«د ۱۳۶۷ کال د سلواغې په ۲۴مه به د سهار لمانځه وخت و، ناڅاپه د راکټې او بمونو اوازونه جوړ شول، زما د کور ۸ غړي او ۷ تنه د کاکا زامن بې رانه د سترګو په رپ کې د مرګ په خوب ويده کړل. په دغې ورځ د سالنګونو بو کور هم بې ويره او بې شهيده پاتې نه شو».

که د افغانستان هر کوټ ته ولاړ شې، نو خامخا به دغسې يو نه دردوکې داستان واورې، خامخا به د يوه مظلوم افغان په ګونګې ګونګې اندو کې دغه راز يو لړزوونکی داستان ولولې او که له کاڼي سخت زړه ولرې، هم به خپلو خلکو ته دومره وژاړې چې اندازه به ونه لرې. د ملک شمس الدين اکا دا کيسه هم د افغانستان د غميزې د لړۍ يوه کړۍ ده. هغه هم د يوې داسې پېښې شاهد دی چې کيسې يې لا هم د يو فلم د صحنې په توګه د هغه په زړه او ذهن درانه او ژور نقشونه پرېښي دي.

هغه سړی له ۱۳۵۸ کال راهيسې چې روسانو پر افغانستان يرغل وکړ، ډېر دردونه وليدل، مګر له هېواده د تېښتې او مهاجرت هيڅ نيت او اراده يې ځکه نه لرله چې دا خاوره ورته تر هر څه خوږه وه او دا يې غوره ګڼله چې که مرګ هم وي، نو په خپله خاوره دې وي. خو مرګ په خپله ده ته هيڅ ونه ويل، مګر دا يې د خپلې کورنۍ د ۱۵ مړيو او جنډونو ورته برېښود. ملک شمس الدين د ۱۳۶۷ کال د سلواغې په ۲۴مه ډېرې چغې وکړې، هېڅا يې فرياد وانه ورېده،

بلکې د ژمي د يخو واورو په کفن کې لغښتو غرونو يې هم د فرياد او ژړا انګازې بېرته د ده تر غوږونو ور ونه شړلې. دی اوس ۶۳ کلن سپين ږيری دی او لا هم د پروان ولايت د سالنګ په اهنګرانو کلي کې د همغه بمبار د شوي کور په انګړ کې اوسي چې يو وخت يې د ټرېدلو ديوالونو ترمنځ د ۱۵ خپلوانو مړي ورته

سالنګ په دره کې ولګېد، دا نو روسي پوځيان راوتلي او په سالنګ کې يې عام وژنه پيل کړې وه». دا به نو ايله د سهار ۲ بجې وخت و، خو څوک پوه هم نه شول چې بېرته څنګه او څرنګه اسمان جپل تور خادر وغوړاوه؟ څکه له سهاره تر ماښامه پر روسانو د بوسکاټ لګېدلو په بدل کې له کور، موټر، دوکان، جوماټ

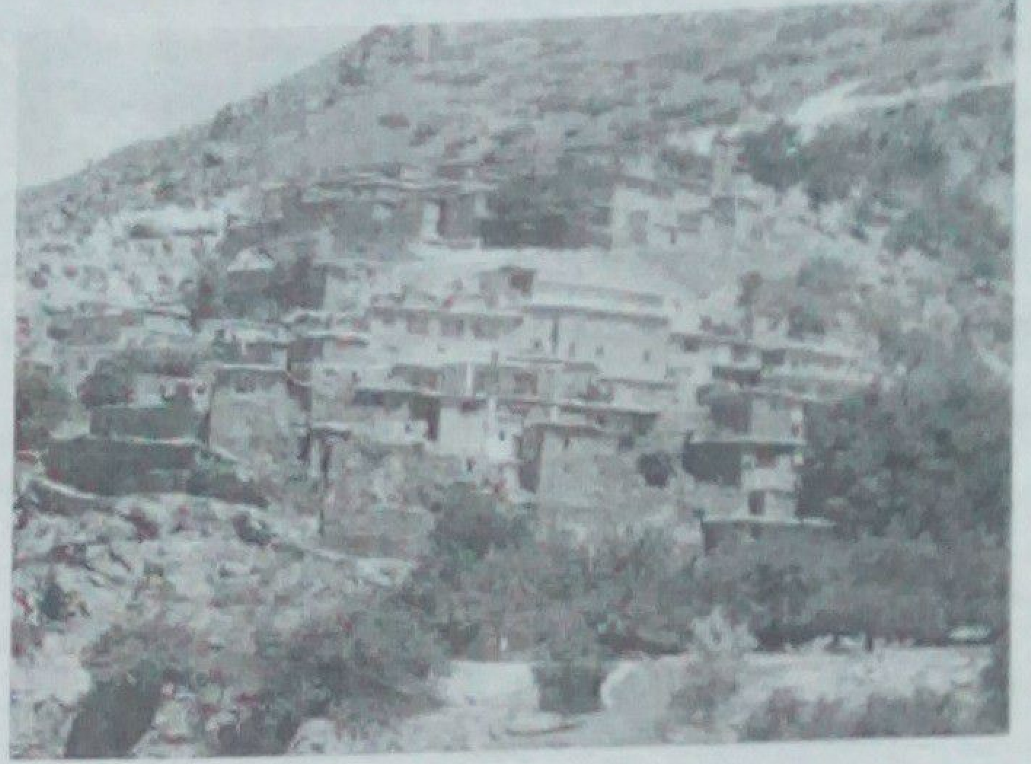

په کې ايښي وو. هغه وايي، د روسانو د يرغل په ورځو شپو کې دومره تکليف ور ونه رسېده، خو له هغې بردې تس کاله وروسته ور رسېدلی درد به يې هېڅکله هېر نه شي. «روسان موږ ته راغلي وو چې موږ ته دې لاړې وخو بايد درې راباندې ونه شي، خو حکومت هم ورته ويلي وو چې دلته درباندې بريد شوی دی، بايد خپل تدابير کلک ونيسې، موږ لمانځه ته تياری نيوه، اودس مې وکړ او د دروازې تر درشله مې خان ورساوه چې ناڅاپه مې په غوږونو کې کړنګار جوړ شو، بوسکاټ توغندی راغی او د

او له بل هر خايه عام خلک رااېستل کېدل او بيا پرې روسي پوځيانو د مرميو باران جوړاوه». د ميندو له څنګه يې هم هلکان ايستل او وژل يې، د مارېګر تر خلور نيمو بجو څوک هم حتی د خان په حالت نه پوهېده، بلکې هر چا فکر کاوه چې که مرګ او قيامت راغلی، نو دا اخت يوازې پر دوی رانازل شوی دی». په دغه ماتام روسان ولاړل، خو ملک شمس الدين تر ډېرو ورځو پورې د خپلو کليوالو د مړيو په راټولولو اخته و، درې ورځې وروسته ټول شهيدان يو ځای ته راجمع کړای شول، چې

وشمېرل شول، نو روسانو د ۱۳۶۷ سالنګيانو خواښانو سېلي ځيل کړې وې، يوازې دا نه بلکې په دغو شهيدانو کې يې د ملک شمس الدين د کورنۍ برخه هم نه وه هېره کړې «زما پلار، ورور، دوه وريرونه، زما مېرمن، درې اولادونه، اووه د کاکا زامن او نور ډېر يې شمېره کليوال يې راته شهيدان کړي وو، په دغې ورځ داسې څوک نه و چې په کور کې ورته روسانو بو شهيد نه وي پرېښی». د غم په دغې تورو ورځ د شمس الدين ټول کلي او د سالنګ دره په وينو ولمبېده او اسمان يې په ماتم کې تور خادر واغوست، خو کله چې دوی خپل مړي د اهنګرانو له کلي څخه د اولنګ سيمې ته د ښخولو په نيت يوړل، نو بيا هلته ورته د مزار شريف دهدادي ټلسمې فرقې د مړيو د ښخولو او هديرې جوړولو اجازه نه ورکوله «بيا مو په همدغې دښته کې يو ډېر کم ځای پيدا کړ او شهيدان مو په کې خاورو ته وسپارل. دا هنګرانو کلي مو د اوسيدو وړ باتې نه شو او د بغلان خنجانو ته راکډه شوو، خلور کاله مو هلته تېر کړل، هېچا راسره د خدای په نوم هم مرسته ونه کړه او بېرته خپل کلي ته راستانه شوو». له دې غميزې وروسته، که په سالنګ کې د نورو کورنيو غم له غرونو زوروور و، نو پر ملک شمس الدين خو بيا د خپلې کورنۍ د يتيمانو غم بېخي اووه اسمانونه راتيټ کړي وو. په يوازې ځان يې د سردې ۲ يتيمانو وريرونو او خپلوانو پالنه کوله او دا چاره تر ډېره عمره د ده

فضل هادي حميدي

پر غاړه وه. «اوس هم دا بوج په زړه وړم، هيڅ کومه بشري اداره راغله او نه يې زما د شهيدانو د کيسې پوښتنه وکړه، اقتصادي ستونزو تر پوزې راوستی يم». د ملک شمس الدين دوی په کلي او دره کې د روسانو له خوا د خلکو دا وروستی ټول وژنه د دوی د زړه اخري پراس و، چې پر دې مظلوم ولس يې ووېست، ځکه له دې پېښې دوه ورځې وروسته د ۱۳۶۷ کال د سلواغې په ۲۶مه نېټه د روسانو وروستی پوځي ډلګۍ هم تېتې سترګې د حيرتانو د بندر په پله واوښته. دا پوځي ډلګۍ د جنرال بوريس ګروموف په مشرۍ رهبري کېده او شاته يې بېخي د ليدلو توان نه درلود، جنرال ګروموف په هغو شېبو کې چې د حيرتانو له پله څخه تېرېده داسې ويلي وو «په دغو وروستيو شېبو کې په خپل بدن کې ستره ليمګرتيا احساسوم، ځکه په خپله مخه کې تورتم او مبهمه راتلونکې او ترشا له منځه تللې تاريخ وينم». پر روسي لښکرو د افغان ولس دا بريا د روسانو وتل، دومره په آسانۍ سره ترلاسه نه شوه، بلکې د افغان مېړني او مجاهد ملت اتلوليو او د افغانستان د خلکو د مليونونو تنو شهيدانو او معلولينو او معيوبينو د وينو برکت و چې دغه پاک او سپېڅلی ارمان ته لاسرسی پيدا شو.

د افغانستان جهاد روسان، دې ته اړ کړل چې اقرار وکړي، پر افغانستان د روسانو يرغل يوه ستره ماتې او تېروتنه وه چې د نورو لپاره د عبرت په درس کېدلی شي.

د مشهور هندي شاعر ژړا

دغه فلم د مشهور هندي څغاستونکي ملکها سنګ د ژوند کيسه کوي. په دې وروستيو کې د هندي فلمونو لپاره د شاهکار سندرو ليکوال مشهور شاعر جاويد اختر په عام محضر کې وژړل، د نوموړي د ژړا سبب د نوموړي د خپل زوی فرحان اختر فلم دی. دغه «فلم بهاګ ملکها بهاګ» نوميږي فرحان اختر د خپل پلار د ژړا په باب د خسرو

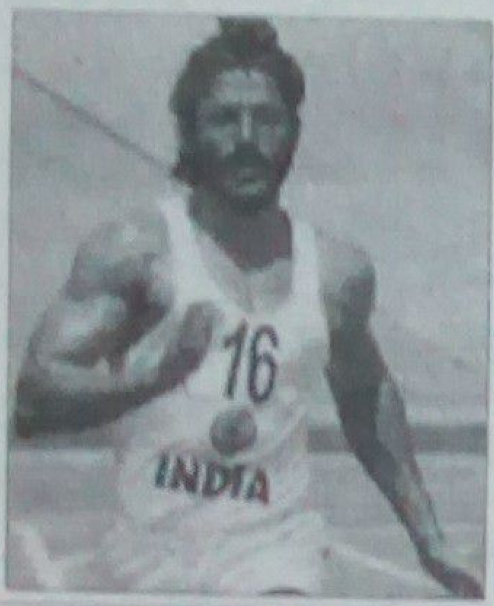

پر مهال ووېل، چې دغه فلم د هندوستان د مشهور څغاستونکي، اتهليټ ملکها سنګ د ژوند په باب جوړ شوی. د هغه په وينا د فلم ليدو پر مهال چاپې زما پلار له د خپل ژوند هغه شېبې ور په زړه شوې، چې له ډېرو سترو ستونزو يې لور د صبر کاسه په ستکوريدلو وه هغه زمانه کړه «پلار مې له داسې سختيو ګالللو او پرله پسې هڅو او هاند وروسته يوه په بلې پسې برياوې تر لاسه کړې، د هغې چلېې او ورسره مخالفتونو په يادولو سره چاپې و نه توانېد خپل شديد احساسات کابو کړي. هغه له چاپې د خپل ژوند د مبارزې له کراوه ډکې ورځې ورته زړه شوې». جاويد اختر دا مهال د هندي سينما له وتليو سکرېپټ ليکوالو او شاعرانو څخه يو دی.

يوې ترکۍ نجلۍ له کېلې پلاستيک جوړ کړ

د ترکيې د استانبول د يوې لېسې زده کوونکې له دوه کاله څېړنې وروسته برياليۍ شوه چې د کېلې له پوستکي څخه پلاستيک جوړ کړي. د فرانس پرېس خبري اژانس د راپور له مخې شپاړس کلنه اليف بېلګرين توانېدلې چې د کېلې له پوستکي څخه داسې پلاستيک جوړ کړي چې د کېلولو او

سېمولو د پوښلو لپاره بکارېږي حاضر دمه پلاستيک تر ډېره حده له تېلو جوړېږي خو د اليف بېلګرين اختراع، چې د امريکا د ساينټفيک په نوم ساينسي مجلې تاييد کړې، د چاپېريال د ککړولو له مخنيوي سره مرسته کولی شي له تېلو څخه جوړېدونکي پلاستيکونه د هوا او چاپېريال د ککړولو تر ټولو مهم عامل ګڼل کېږي بېغله بېلګرين وايي چې د نوبل د جايزې ګټونکي ساري کوريې يې ايډيال شخصيت دی. الفي بېلګرين له د پنځوس زره ډالرو سکالرشيپ ورکړي څو دا خپلو علمي او ساينسي کارونو ته دوام ورکړای شي

ښځه او ټولنه

لاسته راوړني لا زياتي هڅي غواړي

د ملګرو ملتونو د ماشومانو د ملاتړ سازمان يونيسف، دفتر د ميندو د وضعيت په اړه خپل څوارلسم کلنی راپور په کابل کې خپور کړ.

دا دفتر هر کال يو راپور خپروي، ترڅو د ۱۷۶ هېوادونو د ميندو او نوو زېږېدليو ماشومانو روغتيايي وضعيت څرګند او د ښه والي لپاره يې هڅې وشي. د دې دفتر د ۲۰۱۳ کال په راپور کې د افغانستان د ميندو د وضعيت په ښه کېدو کې خورا زيات پرمختګ ليدل شوی چې د خوښۍ وړ دی. په تېروکلونو کې افغانستان يو له هغو لسو هېوادونو څخه و، چې د ميندو او ماشومانو روغتيايي وضعيت پکې خورا بد و، خو اوس دا هېواد توانېدلی چې له ډېر بد وضعيت څخه د لړۍ د ډېرشو بدو هېوادونو په کتار کې راشي. په تېرو کلونو کې به له هرو ۱۰۰۰۰۰ ميندو څخه ۱۶۰۰ تنه يې د ماشوم د زېږولو پر مهال له نړۍ څخه تللې، خو اوس له هرو ۱۰۰۰۰۰ څخه ۳۲۷ تنه ميندې خپل ژوند له لاسه ورکوي. د ماشومانو

روغتيايي وضعيت ښيي چې د ميندو او دغو ماشومانو د روغتيايي وضعيت له ښه کېدو سره سره په دې لار کې لا زياتو هڅو ته اړتيا ده. د نوموړي په خبره، په هېواد کې د ميندو د روغتيايي وضعيت د ښه کېدو په لار کې د پرمختګ علتونه روغتيايي مرکزونو ته لاسرسی او د دې مرکزونو زياتوالی، د ميندو د پوهاوي د کچې لوړوالی او د ماهرو قابله ګانو په موجوديت کې د ماشوم زېږول دي. هغه د دې لاسته راوړنې په اړه چې« زموږ هېواد د ۱۷۶ هېوادونو له ډلې څخه په ۱۴۶ نم کتار کې دی، وايي «د ميندو د مړينې د کچې راټيټېدل، له زېږون څخه دمخه د ستېدرډې پالې برکت دی. د روغتيايي پاملرنو او آسانتياوو په کچه کې زياتوالی، له دې آسانتياوو څخه د ميندو د ګټې اخيستنې په کچه کې زياتوالی، د ژوند په معيارونو کې د ښه والي رامنځته کېدل د دې پرمختګ مهم علتونه دي»

د پام وړ، خو لږ بدلون

د ۲۰۱۳ کال دا راپور همدارنګه ښيي

دې راپور پر بنسټ، محکې تردې به له هرو ۴ تنو ماشومانو څخه يو تن يې ۵ کلنۍ ته له رسېدو څخه دمخه خپل ژوند له لاسه ورکاوه، خو نن له هرو ۱۰ تنو ماشومانو څخه يو تن يې له منځه ځي. د همدې سازمان د شمېرو له مخې، محکې تر دې به په سلو کې ۱۹ زېږونونه د ولادي د برخې د يو ماهر په موجوديت کې سر ته رسېدل، خو اوس په سلو کې ۳۴ زېږونونه د قابله ګانو په موجوديت کې سرته رسېږي. سره له دې چې په سلو کې ۹۰ ميندې د زېږون ترمنځ د واټن له مېتود څخه باخبره دي، خو يوازې په سلو کې ۱۶ نه دي مېتود څخه کار اخلي او همدا وجه ده چې هره افغانه مور په منځنۍ توګه ۶ ماشومان لري.

د نرسانو کمه شمېره

د ميندو د مړينې د کچې په لوړوالي کې يو مهم علت د نرسانو کمه شمېره ده که څه هم نن سبا د افغانستان په ګوټ ګوټ کې روغتيايي سيستم کې لږ دي ۵۵۱۱ تنه ښځينه او نارينه نرسان شته، خو د روغتيا وزارت دا شمېره کمه ګڼي او وايي، بايد په سلو کې اتيا نه ورسېږي. په عامې روغتيا وزارت کې د روغتيايي خدمتونو د وړاندې کولو د برخې مرستياله ناحيه طارق له افغانو کورنيو غواړي چې خپلو نجونو ته اجازه ورکړي، څو نرسنګ زده کړي. ځکه د دې په وينا، د افغانستان په دوديزه ټولنه کې ډېر نارينه دې ته نه حاضرېږي چې خپله خور يا مور نارينه ډاکټر يا نرس ته ورولي «د ښځينه نرسانو شمېر په هېواد کې ډېر کم دی، په تېره بيا په لرې پرتو سيمو او ولسواليو کې» نوموړې وايي، د

موجوده ښځينه او نارينه نرسانو شمېر ۵۵۱۱ تنه دي چې دا د هېواد د اړتيا په سلو کې ۵۰ هم نه شي پوره کولای «او که جنسيت ته هم پاملرنه وکړو، نو دا شمېر په سلو کې ۸۰ کم دی» د کابل پوهنتون د معالجوي طب د پوهنځي مشر ډاکټر سيد قمرالدين حافظ په دې باور دی چې نن سبا د روغتيايي خدمتونو د وړاندې کولو لپاره د ملکي او باظرفيته نرسانو سخته اړتيا ده. ځکه د هغه په باور د درملنې د بهير په بهير نرسه کېدو کې نرسان ستر رول لوبوي. د عامې روغتيا وزارت ادعا کوي چې په هېواد کې د ښو روغتيايي خدمتونو په وړاندې کولو او ښې پالنې سره توانېدلي چې د ميندو او ماشومانو د مړينې کچه راټيټه کړي. د معالجوي طب رئيس ډاکټر سيد قمر الدين حافظ وايي، د لوړو زده کړو وزارت په مرسته به د نرسانو لپاره د لېسانس او حتی د امکان په صورت کې د ماسترۍ زده کړو پروګرام هم ولري، خو تر ټولو ستره ستونزه د امنيت نه شتون دی چې په ورکېدا سره به يې د نرسانو او قابله ګانو شمېر هم زيات شي. نوموړی د دولت له مخالفو ډلو نه غواړي چې امنيت ته دې ګواښ نه متوجه کوي، ترڅو په لرې پرتو سيمو کې د نرسانو د روزنې شرايط برابر شي. د استقلال روغتون د نرسنګ د برخې يو تن مسوول نجيب وايي، د نرسانو ستونزې هومره هم نه دي چې ويل کېږي. د هغه په وينا، نن سبا د روغتيا وزارت په مرسته د نرسنګ ستنډرډېږي او تر يوه حده ستنډرډ شوي هم دي «نرس د طب لپاره د ملا د تير حيثيت لري او د ناروغانو خدمتګاران دي، خو په خلکو کې د پوهې د ټيټې کچې له کبله ورسره ناسم

چلند کېږي، خلک نرسانو ته د سپکاوي په سترګه ګوري، پر ډاکترانو او نرسانو ټغتي او فزيکي بريدونه شوي، خلک بايد له دوی سره سم چلند وکړي» اوسمهال په ټول هېواد کې د قابله ګانو شمېر ۳۵۰۰ تنو ته رسېدلی او افغان چارواکو دا هوډ کړی چې تر ۲۰۱۶ کاله پورې به دا شمېره ۶۵۰۰ تنو ته ورسوي نن ورځ په افغانستان کې د هرو ۱۰ زرو تنوته لپاره يو ډاکتر موجود دی، په داسې حال کې چې نړيوال معيار د هرو ۱۰ زرو تنو لپاره ۲۳ ډاکټران دي، په سلو کې ۲۵ روغتيايي کارکوونکې ښځې دي او د هېواد نه هرو خلورو روغتيايي مرکزونو څخه يو يې د ښځينه روغتيايي کارکوونکو له کمي سره مخ دی.

د ميندو بله روغتيايي ستونزه

د غبرګولي په ۱۲مه د ولادي فيستولا د له منځه وړلو نړيواله ورځ په کابل کې په داسې حال کې ولمانځل شوه چې د عامې روغتيا وزارت د چارواکو په وينا، له هرو پنځو تنو ښځو څخه چې اسدادي زېږون کوي، يوه يې د ولادي فيستولا له ناروغۍ سره مخ وي. د عامې روغتيا وزيره ډاکتره ثريا دليل وايي، ولادي فيستولا يوازې يوه روغتيايي ستونزه نه ده، بلکې د دوديزو، ټولنيزو او اقتصادي بعدونو درلودونکې ده چې زيانتره يې وزلې او بې سواده ښځې ترېنه اغېزمنې کېږي «د همدې لپاره لازمه ده چې د ښځو د پوهې کچه د هغوی د روغتيا او د امېدوارۍ د دورې په اړه زياته شي». د هغې په وينا، د هېواد د نفوسو له شمېرې څخه په سلو کې شل امېدوارې ښځې جوړوي چې نه دې ولې څخه ډېره کمه شمېره يوازې يو خل نه زېږون څخه مخکې روغتيايي خدمتونو ته لاسرسی لري. خو نوموړې دا هم زياتوي چې په تېرو پنځو کلونو کې د عامې روغتيا وزارت د ډاکترانو او پرستارانو له خوا په ولادي فيستولا د اخته ۵۸۵ ناروغتو درملنه

شوې ده. زموږ په هېواد کې د ولادي فيستولا د ناروغۍ د درملنې يوازې دوه مرکزونه د ملالۍ او کيور په روغتونونو کې د ملګرو ملتونو د نړيوال سازمان د وجهي صندوق په مرسته فعاليت لري چې د ناروغانو د درملنې ترڅنګ د هغوی د درملو لګښت او نور لګښتونه، له د لارې د کرايې لګښت هم د دې صندوق له خوا ورکول کېږي.

اغېزمنې لاسته راوړني

له ۲۰۰۳ ميلادي کال راهيسې نړيوال بانک د افغانستان د بيارغونې له صندوق سره يوځای په ټولېز ډول د روغتيا له سکتور سره ۳۳۵ ميليونه ډالره مرسته کړې ده. پاکل شوې ده چې د افغانستان د بيارغونې د صندوق تمويلوونکې د اروپايي اتحاديې په ګډون ۲۷۰ او افغان دولت ۳۰ ميليونه ډالره نور د دې پروژې د تمويلولو لپاره برابر کړي. د عامې روغتيا وزارت چارواکي وايي، په

تېرې يوې لسيزې کې په ۱۱ هغو ولايتونو کې د روغتيايي مرکزونو شمېر ډېر برابره زيات شوی چې د نړيوال بانک له خوا د تمويل شويو پروژو تر پوښښ لاندې دي، يعنې د روغتيايي مرکزونو شمېر له ۱۴۸ نه ۳۲۴ مرکزونو ته رسېدلی، له ۲۰۰۰۰ څخه زياتو سيمه ييزو روغتيايي کارکوونکو چې ليماني يې ښځې جوړوي، لازمې مسلکي زده کړې تر لاسه کړې او د هېواد بېلابېلو سيمو ته لېږل شوي چې په پايله کې يې د زېږونونو ترمنځ د واټن راوستو لپاره روغتيايي مشورو ته د ښځو او واکسين

له د ماشومانو لاسرسی زيات شوی دی. د هغوی په وينا د يادې پروژې له پيل څخه دمخه د روغتيايي مرکزونو او روغتيايي ښځينه کارکوونکو شمېر په سلو کې ۲۵ و او اوس په سلو کې ۷۴ ته لوړ شوی دی، همدارنګه د روغتيايي فعالو مرکزونو شمېر له ۴۹۶ مرکزونو څخه څه باندې ۲۰۰۰ مرکزونو ته رسېدلی چې دې ټولو فعاليتونو په هېواد کې د ماشومانو د روغتيا د ساتنې او د ميندو د مړينې د کچې په راکمېدو کې مهمه ونډه لرلې ده. له وروستيو پرمختګونو سره سره د روغتيا برخه زموږ په هېواد کې له زياتو ستونزو سره مخ ده، د نوو زېږېدليو ماشومانو او له پنځو کالو څخه د کم عمره ماشومانو د مړينې او د ماشومانو د خوارځواکۍ کچه د نړۍ د نورو هېوادونو په پرتله لوړه ده. په سلو کې ۵۵ له پنځو کلونو څخه کم عمره ماشومان له مزمنې خوارځواکۍ څخه

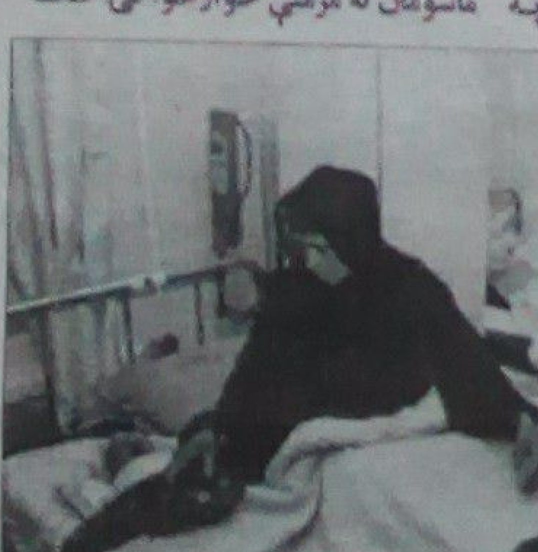

رنځ وړي او ښځې او ماشومان د ويتامينونو او منرالونو له جدي کمښت سره مخ دي. همدارنګه په هرو دوو ساعتونو کې يوه افغانه ښځه يا نجلۍ له امېدوارۍ سره د تړلو علتونو له کبله خپل ژوند له لاسه ورکوي او د دې يو علت دا دی چې نجونې له بلوغه مخکې واده کوي او په داسې حال کې ماشوم زېږوي چې هغې لا پخپله هم ښېړه وده نه وي کړې

غ. ملاحت

(c) ketabton.com: The Digital Library

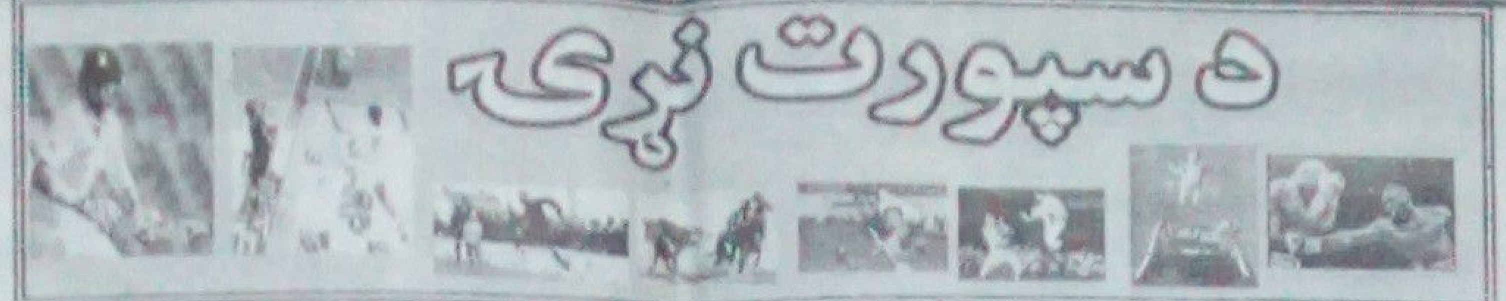

افغان اولمپیک کمېټې پر مختیایي بودجه نه ده لګولې

د افغانستان د اولمپیک د ملي کمېټې مشر د یو شمېر لوبغاړو د سرټکولو او د کلنۍ پرمختیایي بودجې د نه لګولو له کبله ولسي جرګې ته غوښتل شوی و. پر ظاهر اغبر داسې تورونه

پر ښاغلي اغبر تور لګېدلی چې ګواکې نړیوالو سیالیو ته د لوبغاړو د استولو په برخه کې د مور او مېرې چلند کوي

پورې شوي چې ګواکې نړیوالو لوبو ته د لوبغاړو د استولو په برخه کې دوه مخیز چلند کوي، بلکه دا چې وایي په ۱۳۹۱ لمریز کال کې اټکله د ۳۱ سلنې پرمختیایي بودجې پر لګولو توانېدلې دی. د اولمپیک د ملي کمېټې مشر دا تورونه رد کړي دي. د ولسي جرګې د روغتیا او بدني روزنې کمېسیون د اولمپیک د ملي کمېټې مشر ظاهر اغبر له نړیوال اولمپیکه د بوارښې مډال راوړونکي افغان لوبغاړي روح الله نیکپا او یو شمېر نورو لوبغاړو د شکایتونو پر بنسټ ورغوښتی و. پر ښاغلي اغبر دا تور هم لګېدلی چې ګواکې نړیوالو سیالیو ته د لوبغاړو د استولو په برخه کې د مور او مېرې چلند کوي. د افغانستان د اولمپیک د ملي کمېټې مشر ظاهر اغبر په دې لګېدلي تورونه سې نسته وبلل او بي بي سي ته یې وویل چې د لوبغاړو د نیوکو پر اړه مخامخ له هغو سره غږېدلی دی. د افغانستان د اولمپیک ملي بنسټ مخکې له دې هم له لوبغاړو سره په دوه مخي چلند تورن شوی و همدا راز د اداري درغلیو او د فدراسیونونو د مشرانو د ټاکلو په برخو کې له نیوکو سره مخامخ و او یو ځل خو دا قضیه لویې څارنوالۍ ته هم رسېدلې وه. خو د یاد شوي بنسټ مشران دا ټول تورونه ردوي.

کرېکټ د ښوونځیو په نصاب کې شاملېږي

د افغانستان د پوهنې وزارت په پام کې لري چې په راتلونکي کال کې کرېکټ د ښوونځیو په تعلیمي نصاب کې ورزیات کړي. دغه هدف ته د رسېدو لپاره د افغانستان د کرېکټ بورډ او د ښوونې وزارت ترمنځ یو تړون هم لاسلیک شوی دی. له شک پرته چې په تعلیمي نصاب کې د کرېکټ ورزشتول دغې لوبې ته لا ډېر خوان مینه وال ورمات کړي او د دې ترڅنګ بسایي ځینې پام وړ او مهم لوبغاړي هم له دغې لارې ومونډل شي. په پام کې ده چې کرېکټ له دویم ټولګي پیل تر دوولسم ټولګي پورې په تعلیمي نصاب کې ورزیات شي. د افغانستان د کرېکټ بورډ اجرائیوي مشر نور محمد مراد بي بي سي ته وویل: "له دویم تر شپږم ټولګي پورې به زده کوونکو ته د کرېکټ اساسي زده کړې ورښودل کېږي، او له شپږم تر دوولسم ټولګي پورې به بیا عملي

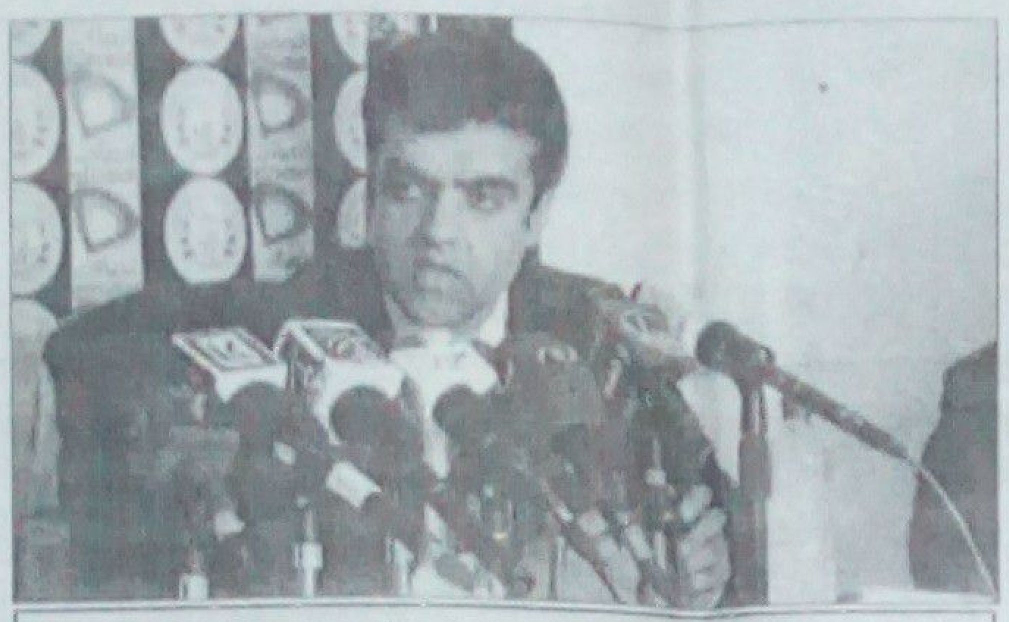
د افغانستان د کرېکټ بورډ اجرائیوي مشر نور محمد مراد بي بي سي ته ووېل "له دویم تر شپږم ټولګي پورې به زده کوونکو ته د کرېکټ اساسي زده کړې ورښودل کېږي"

کرېکټ ور ښودل کېږي چې دا د نویو لوبغاړو د موندلو او د روزلو پړاو هم بلل کېږي." ښاغلي مراد وویل ډېر ژر به د دغه نوي سپورتي نصاب د چمتووالي لپاره د ښوونې وزارت او کرېکټ بورډ څخه ګډه یوه کمېټه جوړه شي، کمېټه به د دغه نوي مضمون لپاره نوي ښوونکي او په کرېکټ پوه کسان پیدا کوي او ځانګړې روزنه به ورکوي. نوموړي وویل هیله یې دا ده چې کرېکټ په راتلونکي تعلیمي کال کې په کابل کې په ځینو ښوونځیو کې تدریس شي او وروسته به بیا نورو ولایتونو ته هم ور وېزندل شي. افغان کرېکټ بورډ وایي له دغه کار څخه یې هدف دا دی چې کرېکټ ښوونځیو ته یوسي له دا چې زده کوونکي د کرېکټ لوبې لپاره ځېل درسونه پرېږدي او له ښوونځیو د باندې را ووځي. که څه هم تر ډېر وخت له اړتیا وې چې د ښوونځیو په کچه پیاوړي لوبغاړي ترلاسه شي. خو د افغانستان د کرېکټ بورډ اجرائیوي مشر نور محمد مراد وایي: دوي په تېر وخت کې د ښوونځیو په کچه د کوم پیاوړي لوبغاړي موندل نه وو کړي، بلکې هدف یې دا دی چې په راتلونکي پوه دوه لسیزو کې د افغانستان د کرېکټ ملي لوبډله د ښوونځیو له زده کوونکو لوبغاړو جوړه وي. ښاغلي مراد وویل "موږ غواړو چې په راتلونکو نو شلو کلونو کې د ښوونځیو په کچه د حمید حسن، محمد نبي، شاپور زدران، نوروز منګل او داسې نورو پیاوړو اوسنیو لوبغاړو په څېر لوبغاړي ولرو، داسې چې کرېکټ یې په افغانستان کې زده کړې وي، له ښوونځیو یې را پیل کړې وي او بالاخره په ټوله معنا د کرېکټ له اړخه د افغانستان تولید وي."

د افغانستان په اوسنۍ ملي لوبډله کې ډېرو لوبغاړو له هېواده د باندې په خاص ډول په پاکستان کې د کډوالۍ پر مهال دغه لوبه زده کړې ده. افغانستان هغه هېواد دی چې په تېرې یوې لسیزې کې د کرېکټ په برخه کې د پام وړ او حیرانوونکې لاس ته راوړنې لري، افغانانو دوه وارې په نړیوالو شل اوریزو سیالیو کې لوبه وکړه او وځلېدل. د دې ترڅنګ یې په ۲۰۰۹ کال کې د کرېکټ د یو ورځنیو نړیوالو لوبو کولو امتیاز هم ترلاسه کړ. افغانستان په ۲۰۱۵ کال کې د کرېکټ یو ورځني نړیوال جام ته د لار موندلو په موخه د راتلونکې اګست میاشت کې نمیبیا ته ځي چې له دغه هېواد سره ځېل بخت وازمويي

د افغانستان په اوسنۍ ملي لوبډله کې ډېرو لوبغاړو له هېواده د باندې په خاص ډول په پاکستان کې د کډوالۍ پر مهال دغه لوبه زده کړې ده

د پاکستان د کرېکټ لوبډلې ویست انډیز ته ماتې ورکړه

په ګیانا کې د پنځو یوه ورځنیو لوبو په لړ کې پاکستان ځېله لومړۍ لوبه له ویسټ انډیز څخه وګټله. ساده لوبه چې د بکښنۍ په ورځ د ویسټ انډیز ګیانا په نړیوال لوبغالي کې وشوه، پاکستان ځېلې سیالې لوبډلې ته په ستر توپیر ماتې ورکړه. پچه ویسټ انډیز وګټله او ځېلې سیالې لوبډلې، پاکستان، ته یې د توپ وهنې بلنه ورکړه. پاکستان په پیل کې ځېل لوبغاړي ژر ژر له لاسه ورکړل. پاکستان ۴۷ منډې کړې وې چې پنځه لوبغاړي یې سوځېدلي وو، خو مصباح الدین او شاهد افریدي په لوبه وکړه دوی د پاکستان د منډو شمېر تر ۱۶۷ پورې ورساوه. د پاکستان د لوبډلې کپتان مصباح الحق په ۱۲۱ توپونو باندې ۵۲ منډې او شاهد افریدي په ۵۵ توپونو باندې ۷۶ منډې جوړې کړې. د پاکستان ملي لوبډلې د نهو لوبغاړو په سوځېدلو په ۵۰ اوورونو کې د ۲۲۴

منډو هدف وټاکه. خو د ویسټ انډیز توپ وهونکي د پاکستان توپ اچوونکو ته ټینګ نشول. د دوی ټول لوبغاړي د ۹۸ منډو له جوړولو وروسته وسوځېدل. په دې توګه پاکستان دا سیالي په ډېر توپیر وګټله. په پای کې د لوبې غوره لوبغاړي شاهد افریدي وټومول شو. نوموړي په ۵۵ توپونو باندې ۷۶ منډې وکړې. ساده دې وي چې پاکستان به د ویسټ انډیز په دوره څلور نورې یوه ورځنۍ او دوه - دوه شل اوریزې لوبې وکړي

روژه، مسلمانان او د انګلستان مخکښ فوټبال لیګ

دوې لسیزې وړاندې د انګلستان د فوټبال په مخکښه لیګ، یا پریمیرشیپ کې بوازې یو مسلمان لوبغاړی و. هغه لوبغاړی نعیم نومېده چې اصلاً د اسپانیا اوسېدونکی و او د لندن په ټاټنهم کلب کې لوبېده. اوس ۴۰ مسلمان لوبغاړي دغه لوبه کوي چې د نړۍ له بلا بېلو هېوادونو راغلي دي. د نیوکاسل په لوبډله کې تېر کال دوه مسلمان لوبغاړي ډیمبا با او پیاسېسي لوبېدل. که به هر یوه ګول وکړ نو د لوبغالي یوه کونج ته به لاړل او سجده به یې وکړه چې د لوی ځښتن مننه وي وکړي. دوی دواړه د سېنیګال مسلمانان دي چې یو یې تېر اوس د لندن چلسي کلب ته راغلی دی. ډیمبا با وایي دی د ځېل مذهب په باب جدي فکر کوي او هېڅ ولې یې نه شي پنځه وخته لمونځ او روژه د ځینو فوټبال روزونکو په ګومان چې ځله مسلمان ته دې ډېر ورا سخت کار دی. خو د لوبغاړو استعداد دغه روزونکي اړباسي چې څه و نه وایي او د دوی دین او عادت ورسره وزغمي. مسلمانو لوبغاړو ته کلبونه حلاله ډوډۍ برابروي، د نورو لوبغاړو خلاف دوی ته د لمونځ لپاره ځای ځانګړی او د عادت وخت او ځای هم ورکوي. تر دې وروستیو پورې به د لوبې غوره لوبغاړي ته د شرابو د بوتل د جایزې په توګه ورکول کېده خو کله چې د عاج ساحل لوبغاړي یحیی توري د شرابو د بوتل له اخیستلو انکار وکړ نو دغه دود ختم شو. د لوبې غوره لوبغاړي ته په ۲۰۱۲ کال کې چې د لیورپول کلب یو کپ وګاټه او لوبغاړو له خوښۍ پر یو بل شراب شیندل د تولو پام شو چې د لوبډلې ډاکټر مسلمان دی له خوښۍ ووت چې د شرابو څاڅکي یې پر جامو و نه لوېږي. د سرحوږي له خبره د اعلانونو ده چې د شرابو د شرکتونو او یا د قمار وهلو د ادارو پر اعلان ځینې لوبغاړي خوښ نه دي. ځینې لوبغاړي چې له مذهبي پلوه دا ډول اعلان پر جامه نه غواړي، هغه کمیس نه اغوندي تر همدې ځایه کلبونه او لوبغاړي سره خوښ دي خو روژې ستونزه پیدا کړې ده. ځینو ته یوسته پیدا شوې چې لوبغاړي دي څرنګه ۱۸ ساعته بې خوړو او اوبو وي او بیا دې هم ۹۰ دقیقې ښه لوبه وکولای شي. ځینې مسلمان لوبغاړي د تمرین پر وخت روژه نیسي او د لوبې پر وخت یې نه نیسي خو نور بیا وایي چې د لوبو په ورځو به یې هم نیسي. د لندن د ارسنل کلب ۲۶ کلن تکړه لوبغاړي ابو دیابي چې د فرانسې په ملي لوبډله کې هم لوبه کوي وایي "کلب ته غوره دا ده چې زه روژه و نه نیسم خو زما په نظر خیر دی نو اوس زما د پرېکړې درناوی کوي." ۲۸ کلن ډیمبا با وایي په تېرو کلونو کې د روژې په ترڅ او ورسره ځینې روزونکي خوښ نه وو خو دی په ځېل نظر ټینګ و "هر روزونکي چې په خوښ نه و ما به ورته وویل: ګوره زه به روژه نیسم او بیا به هم ښه لوبه کوم که مې لوبه ښه نه وه مه مې لوبوه" سږ کال روژه داسې وخت پای ته رسېږي چې د انګلستان د مخکښه فوټبال لیګ لوبېز کال په پیلېدا دی. ځینې کلبونه اندېښمن دي چې د تمرینونو پر وخت به د دوی مسلمان لوبغاړي به چمتووالي ونه کړي او د لوبېز کال په پیل کې به و نه ځلېږي

اوس ۴۰ مسلمان لوبغاړي دغه لوبه کوي چې د نړۍ له بېلا بېلو هېوادونو راغلي دي

۵۴ کلن افغان پر بایسکل عربستان ته ځي

۵۲ کلن امیر محمد چې په بیره کې یې تر تورو ویښتو سپین زیات دي، په ونه جګ او یو کلیوال کس دی، سعودي عربستان ته یې پر بایسکل د سفر کولو ایران، عراق او کویټ له لارې د دوو میاشتو په ترڅ کې سعودي عربستان ته ځان ورسوي چې دده په خبره هره ورځ به ۱۵۰ کیلومتره لاره پر بایسکل وهي. "کله چې سعودي عربستان ته ورسېدم، لومړی به د اسلام د ستر لارښود حضرت محمد (صلی الله علیه وسلم) د روضې زیارت وکړم او بیا به نړیوالو ته ووایم چې افغانان شر خوښوونکي نه، بلکې سوله خوښوونکي او امن غوښتونکي دي". امیر محمد ته دې سره چې یو ښوونکي پاتې شوی، له تېرو دوولسو کلونو راهیسې د کندهار ښار هوټلونو کې اشپزي هم کوي. هغه وایي، یاد سفر یې له ښرو ارمانونو یو دی چې پوره کېدو ته یې یو شمېر کندهاري وکیلانو او دغه ډول د دغه ولایت د سپورټ او بدني روزنې مسوولینو اوږه ورکړې. امیر محمد وایي، له دې وړاندې یې د هېواد تولو ولایتونو ته پر بایسکل سفرونه کړي، او د سفر پر مهال له ډېرو خوړو او ترخو شېبو سره هم مخ شوی دی. په تېرو څو کلونو کې یو شمېر نورو افغانانو هم پر بایسکل یو شمېر هېوادونو ته ورته اوږده سفرونه کړي. خو دا لومړی ځل دی چې ښتناً د پاخه عمر یو کس پر بایسکل سعودي عربستان ته د سفر هوډ لري

امیر محمد له دې سره چې یو ښوونکي پاتې شوی، له تېرو دوولسو کلونو راهیسې د کندهار ښار په هوټلونو کې اشپزي هم کوي

نیت کړی. د کندهار د ارغنداب ولسوالۍ اوسېدونکی اوس په ښار کې اوسېږي، او غواړي په دغه کار سره نړۍ ته د سولې پیغام ورسوي. هغه وایي، چې افغانستان په ځانګړي ډول کندهار د ترهګرو، جګړو او نښه یې توکو ځای نه، بلکې د باتورو هوډمنو کسانو ځاله ده. نوموړي د ځېل دغه اوږده سفر لپاره یو سپورتي بایسکل هم اخیستی. امیر محمد وایي، دی به د

روح الله نیکپا د مکسیکو په سیالیو کې ګډون نه کوي

د لندن او بیجینګ په اولمپیک کې مډال ګټونکي روح الله نیکپا د مکسیکو د تکواندو په نړیوالو سیالیو کې له ګډون کولو ډډه کړې ده. وایي د افغانستان د تکواندو په فدراسیون کې زیاتې ستونزې دي او که همداسې دوام وکړي نو په هیڅ ډول رسمي سیالیو کې برخه نه اخلي. له کابله د بي بي سي خبریال حفیظ الله معروف په رپوټ کې د افغانستان د المپیک ملي کمېټې چارواکو له قوله ویل شوي، چې وایي ښاغلي نیکپا د شخصي لاملونو له کبله په دغو سیالیو کې له ګډون کولو ډډه کړې ده. د بیجینګ او لندن په اولمپیک لوبو کې د افغانستان لپاره د برونزو مډال راوړونکي روح الله نیکپا وایي، له یوې میاشتې راهیسې د افغانستان تکواندو فدراسیون کې حالت سم نه دی او تمرین نه شي کولای که څه هم ښاغلي نیکپا د دغو حالاتو په اړه څه نه وایي، خو له بي بي سي سره یې په خبرو کې د دغه فدراسیون له ټولو کمېټو چلند نه شکایت کاوه او وایي له همدې امله د جولای په پنځلسمه د تکواندو په نړیوالو سیالیو کې چې په مکسیکو کې جوړېدونکې دي، برخه نه اخلي. "یو لړ ستونزې پیدا شوې وې او زما روزونکو له تمرین راکولو لاس اخیستی و. موږ په تمرین کولو کې یې سرپرسته وو. دې زما او د نورو لوبغاړو پر روحیې منفي اغېز کړی و، چې تمرین وکړو او د سیالیو لپاره چمتووالي ونیسو. هیله من یم چې نه د کوم ځای یې او زه د کوم ځای یم. یوې خوا ته پرېږدو او ملي فدراسیون ته ملي فکر وکړو" روح الله نیکپا خبرداری ورکوي، که د تکواندو په فدراسیون کې حالت په همدغه ډول روان وي، نو بیا یې په هیڅ رسمي سیالیو کې برخه وا نه خلي. خو د افغانستان د المپیک ملي کمېټې ویاند مجیب الله رحماني په دغو فدراسیونو کې ستونزې نه مني او وایي چې روح الله نیکپا د شخصي ستونزو له امله د مکسیکو په سیالو کې له برخې اخیستو ډډه کړې. "روح الله نیکپا په ښو کې ستونزې لري، دا رنګه غوښتنې وړاندې کړې نو نه شي کولای د تکواندو لوبې ته ادامه ورکړي او له همدې امله یې خو ورځې وړاندې ځېله استعفا وړاندې کړه. موږ ته غوښتنه چې د روح الله نیکپا په خپر اتلان لوبه پرېږدي" ښاغلي رحماني وایي، د المپیک ملي کمېټې د افغانستان مډال راوړونکو لوبغاړو ته ډېر امکانات برابر کړي او د ښاغلي نیکپا د ستونزو حل لپاره یې ځانګړی کمېسیون ټاکلی دی. ټاکل شوې په مکسیکو کې د تکواندو نړیوالې لوبې په راتلونکو څلور ورځو کې پیل شي او له افغانستانه هم په دغو لوبو کې اووه لوبغاړي برخه لري

یو لړ ستونزې پیدا شوې وې او زما روزونکو له تمرین راکولو لاس اخیستی و روح الله نیکپا

د افغانستان د کرېکټ بورډ د آسیایي شورا بشپړ غړی شو

د افغانستان د کرېکټ بورډ اداره د کرېکټ د نړیوالې شورا د دوهمې درجې غړیتوب تړونکو هېوادونو په نوم لړ کې ګډه شوه. د افغانستان کرېکټ بورډ اداري د ډېرې لنډې مودې په ترڅ کې د کرېکټ نړیوالې شورا غړیتوب ترلاسه کړ چې دغه موفق له ترلاسه کولو وروسته دغه اداره د کرېکټ د آسیایي شورا د بشپړ غړیتوب خاوندانه شوه. د دغه موفق له ترلاسه کولو وروسته، د افغانستان د کرېکټ بورډ اداره پر مالي ګټو سربېره له معنوي ګټو هم برخمنه شوه چې د کرېکټ نړیوالې شورا په غونډو او ناستو کې رسمي ونډه، د رایې ورکولو حق او د افغانستان کرېکټ بورډ اداري نظرونو ته د ارزښت ورکول یې له بېلګو څخه دي. په هغې خبري ناسته کې چې د افغانستان د کرېکټ بورډ اداري د غونډو په خونه کې په لاره اچول شوې وه د افغانستان د کرېکټ بورډ عمومي رئیس او په قبایلي چارو کې د ولسمشر سلاکار وزیر شهزاده مسعود او د افغانستان د کرېکټ بورډ اجرائیوي مشر ډاکټر نورمحمد مراد ونډه درلوده. ښاغلي مراد د رسنیو همکارانو ته له هر څه د مخه د دوهمې درجې غړیتوب په مادي او معنوي ارزښت خبرې وکړې چې تر هغې وروسته یې د سفر پر مهال د ترسره شویو غونډو په هکله بشپړ توضیحات ورکړل. سربېره پردې یې د ملي ټولس کلنې لوبډلې لوبغاړو لپاره د تړون لیکونو په هکله هم اړین توضیحات وړاندې کړل او په یاد تړون لیکونو کې یې د درجه بندۍ ارزښت او بېلې کولو باندې هم رڼا واچوله. نوموړي د اتلانو شپږېزې لوبې په نامه سیالیو چې د ژرګولو لپاره یې به شور او ماړو بدرګه کېدې یادونه وکړه. ښاغلي مراد د کرېکټ بورډ د کارکوونکو ورلیارغونې نه پروګرامونو په هکله بشپړ توضیحات ورکړل او یادونه یې وکړه چې موږ توانېدلي یو په لومړي ځل د ویډیو انالیسټ کورس په لاره واچوو چې د دوهمې درجې ۱۰ روزونکو پکې ونډه درلوده. همدارنګه د روزونې د دوهمې درجې او لومړۍ درجې کورسونه او اوس مهال په عمان کې د ۹ ملي لوبغاړانو لپاره د دوهمې درجې لوبغاړي کورسونه د سیمې په کچه یې ساري فعالیتونه دي. ښاغلي مراد د نمیبیا او په سینګاپور کې د ایمرجنګ سیالیو لپاره د ملي لوبډلې چمتووالي او د لوبډلې لپاره د لوبغاړو ټاکنې په اړه هم اړین معلومات وړاندې کړل. د ناستې په ترڅ کې د افغانستان کرېکټ بورډ اجرائیوي رئیس ډاکټر نور محمد مراد د رسنیو همکارانو ټولو پوښتنو ته د قناعت وړ ځوابونه ورکړل

رسنۍ او په ټولنه کې د هغو رول

رسنۍ، ټلوېزیونونه او راډیوګانې هغه وسیلې دي چې دجامعې دمختلفو قشرونو ترمنځ اړیکې ټینګوي او په لنډه، کې، دراز راز اوبیلابیلو انکشافاتو، اکتشافاتو، اختراعاتو او نورو پېښو په اړه دخلکو دپوهاوي او خبراوي له پاره زمینه برابروي.

یا رسنۍ، هغه وسیلې دي چې دجامعې دعامو اوخاصو خلکو ترمنځ اړیکې ټینګوي په بل عبارت رسنۍ، هغه تفریحي وسیلې دي چې دټولنې اول قشرونه پرمختګ ته ترغیب کوي

درسنیو دندې

رسنۍ په یوه ټولنې کې ډیرې دندې ترسره کوي چې له هغو څخه کولای شو یو څو یې په لاندې توګه دبېلګې په ډول راوړو

۱- د معلوماتو وړاندې کول: رسنۍ هغه وسیلې دي چې خلک په ډېره بېړه ډول له پېښو څخه خبروي یعني رسنۍ کولای شي په یوه وخت کې په زرګونو او آن په میلیونو خلکو ته معلومات ورسوي

۲- ونه پېژه زده کړه: رسنۍ دوله بېړۍ زده کړې ترلاوډېږ وسیلې دي چې کولای شي په عام ډول خلکو ته زده کړه وزکړي او وکړي له رسنیو سره مخه لري له دغې زده کړې څخه برخمن شي

۳- رسنۍ دتفریح اوسرګرمۍ له پاره ترټولو ښې وسیلې دي رسنۍ کولای شي چې خلک وخندوي او دهغوی په شونډو موسکا خوره کړي خوداخندول بوازې خندول نه دي بلکې یو پیغام هم لري یعني رسنۍ باید دلورو برخو ار خلک کومېدي برخه هم ولري ترڅو وکولای شي چې دټولنې ستونزې په یو ډول سره وڅېړي او خلک ترې باخبر کړي اوپوره

ګڼه ترې واخلي

۴- مشوره ورکول داسې رسنۍ هم موجودې دي چې دمختلفو وسیلو په واسطه خلک ته هغوي سره اړیکې ټینګوي اوله هغوي خخه مختلف ډول مشورې غواړي داکار بې له دې چې دمخاطب وخت اوپیسې مصرف شي ترسره کېږي داورسنیوترټولو زړه پورې دنده ده

همدا رسنۍ دي چې دخلکو په ژبې، کلتور ،فرهنګ اوعاداتو کې بدلون راولي خو باید متوجه واوسو چې په اسلامي ټولنوکې دالشویق او بدلون داسلام دمبارک دین له لارښوونو سره سم وي همدارنګه بایدهیواد داساسي قانون او درسنیو دقانون له موادو سره ټکرونه کړي

دهاروند لاسول په اند رسنۍ دا دري مهمې دندې لري

۱- دچاپېریال خارنه چې دا درسنیو خبري برخه ده.

۲- ټولنیز پیوستون چې تفسیري اولارښودې نقش لري

۳- دفرهنګي میراث انتقال په دې برخه کې رسنۍ تعلیمي نقش لري

رسنۍ دیوې ټولنې دفرهنګ په پرمختګ کې مهم نقش او په ننني عصر کې دهرې ټولنې دپرمختګ تحرکي قوي حیثیت لري او کولای شي چې دټولنې فکر کولو ،فکر کولو فرهنګ، علم او حساب ورکولو فرهنګ اوداسې نور رواج کړي.

ورپوهان په دې اند دي چې دهرې ټولنې پرمختګ او مسرې کېدل په رسنیو پورې اړه لري او له رسنیو څخه پرته فهم ممکن دي خکه رسنۍ دي چې خلکو ته فکر ورکوي البته دا په هغه صورت کې ممکنه ده چې له رسنیو څخه په ریښتیني او دقیق ډول سره استفاده وشي خو که چېرې له رسنیو څخه په غیر الاهانه ډول استفاده وشي او ونشي کولای چې په صحیح ډول په ټولنه کې شته ستونزې درک کړي لوېدلې حالت کې به یې په ټولنه باندې تاثیرات منفي وي او دې پرځای چې خپل فرهنګ نورو ته صادر کړي پردي فرهنګونه به خپلې ټولنې ته راوارد کړي په عمومي توګه ویلای شو که چېرې رسنۍ خپل فرهنګ په ټولنه کې تبلیغ نکړي نو په حتمي ډول د پردیو افکارو او فرهنګ به دهغو ځای ناستې شي نو ضروري ده چې ونه یېرې رسنۍ خپل فرهنګ په ښه ډول سره معرفي او خلکو ته یې تبلیغ کړي

عبدالرحمن ثاقب

دژورنالیزم پوهنځی

کتاب ((یک قرن در تاریخ و افسانه)) زیورچاپ یافت

حیات الله حلیم

سخن هویدا ومبرهن است که تاریخ آینه عملکرد انسان هاي ما قبل به ما بعد میباشد، بخصوص آینه عملکرد هاي آنعده اشخاص که در بخشي زمام امور یک کشور را به حیث امپراطور، پادشاه، صدراعظم ویا رئیس جمهور اعمال نموده باشند. پس تاریخ است که عملکردهایش براي قضاوت بعدي ها در صفحات خود تسجیل مینماید، بشرط انکه نگارنده و مورخ شخص منصف، واقع بین و دور اندیش با شد و در تسجیل عملکرد هاي اشخاص فوق و حوادث دیگري که در زمام داري او در کشور مطبوعش رخ میدهد به گونه بي طرف ثبت وسجل نماید. طوریکه قبلا اشاره شد تاریخ آینه عملکرد زمامداران است این یک حقیقت روشن است ازینرو مورخ نباید در ثبت سجل وقایع هراس داشته باشد ونه هم از بیم گفتاري این و آن حقایق را کتمان نماید اگر تحت چنین شرایط قرار میگیرد بهتر است که قلم را در جیب بگذارد. به هرصورت نگارنده جوان با استعداد و بي هراس کشور ما مصطفي عمرزي در سلسله چاپ آثار قبلي خود اینک کتاب دیگري بنام (یک قرن در تاریخ و افسانه) درین اواخر نوشته که بتازه گي شرف چاپ یافته است. نگارنده حتي الوسع سعي وکوشش نموده که عملکرد هاي خاندان (امرا) محمد زایي سلطنت محمد ظاهرشا و پدرش نادرخان، دوران کمونست ها وحوادث خونبار ووحشت زاي این دوره استیلاي روسها که خلاف تمام موازین ملي و بین المللي بالاي خاک ما حمله ورشدند و سرانجام دوره مجاهدین با اعمال عملکردهایش تا زمان دوره ریاست جمهوري حامد کرزي بشکل بي طرف وواقعي آن در اوراق تاریخ خود سجل نموده است واگر از حق چشم پوشي نشود خوشبختانه که نویسنده از طرز تاریخ نگاري کاملا معیاري کارگرفته و مثل مورخین حسابي کشور ما تمام رمز هاي تاریخ نویسي را هران رعایت نموده است منطقي که در ان بکاررفته است گویاي

این حقیقت است که مورخ مذکور هرگز زیر اثر این و آن نرفته و تمام مسایل را بدون هراس برشته تحریر اورده که مصداق این ادعاي ما نگارش او در مورد زمام داري عبدالرحمن خان که به حیث امیر مستبد توانسته، انرا سجل نموده که این تحلیل نه تنها از مصطفي عمرزي میباشد بلکي مورخین هم خرینه قول متفق علیه عبد الرحمن خان را شاه مستبد خونریز ووابسته به حلقات استعماري عنوان نموده

است یک قرن در تاریخ و افسانه اکاینست که حوادث صد سال اخیر دران سجل است یعني فشرده از رویداد هاي زمان عبدالرحمن خان تا زمان ریاست جمهوري حامد کرزي دران ثبت سجل شده ونیز فرار ازآن مخزن معلومات جدید و بي طرف میباشد که خواننده را از زوایاي مختلف به عملکرد هاي حکمروایان قبلي این مرزو بوم اشنا میسازد. طوریکه قبلاگفته شد در صفحات این تاریخ درگام نخست بالاي دوران استبدادي عبدالرحمن خان روشني انداخته شده وسپس سلطنت و شخصیت امیر حبیب الله خان به حیث یک شاه خوشگذران و عیاش، عنوان گردیده که تاریخ هاي دیگر نیز به چنین خواص امیر موصوف گواهي داده است. سلطنت امیر امان الله خان به عنوان یک شخصیت شیفته ملت و سرزمین عنوان گردیده است که شا امان الله خان وا قعاً محصل استقلال افغا

نستان بوده وبر انجام فرباني توطیه هاي حلقات استعماري توسط خود افغانها گردیده و از سلطنت طرد گردید. روبهرفته دوره حبیب الله کلکاني و شخصیت موصوف، به حیث یک شخص ناراستي پااصل و ساده نوع سجل گردیده و به تعقیب ان سلطنت محمد نادر خان به حیث ستمگر و ارتجاع ثبت وسجل گردیده و به راستي هم این شخص بود که با مهارت خاص حبیب الله کلکاني را از اریکه قدرت به دور انداخت و شان وشوکت خاندان محمد زایي را از سر احیا نمود. بعد به سلطنت محمد ظاهرشا اشاره شده که زمامداري او را بطي به لویه تحت سایه صدارت کاکاي خود سپري گردیده، اشاره شده و معلومات کافي بدسترس خواننده ها قرار داده است. دوران ریاست جمهوري سردار محمد داود خان به حیث اولین رئیس جمهور افغانستان تشریح و معلومات کامل درمورد شهادت مظلومانه خود و فامیلش داده شده است. آمدن دوران کمونست ها و اغاز حماسه هاي جهاد مردم افغانستان مباحث دیگریست که در لا بلاي اوراق این تاریخ گنجانیده شده است. جالب ترازان که در بخش پایاني کتاب تمام محتویات کتاب تحت عنوان، در سیمایي صد سال (مثني همقند کوهسار، تمام موضوعات کتاب ارزیابي گردیده و تشریحات کوتا بالاي عناوین مندرجه کتاب صورت گرفته است که مفهوم کامل را رسانده میتواند به وضاحت به اظر میرسد. تاریخ (یک قرن در تاریخ و افسانه) که در ۵۵۵ صفحه به زبان دري به تیراژ یک هزار جلد در ماه جاري شرف چاپ یا فته از جمله تاریخ هاي که سیر حوادث از زمان عبد الرحمن خان تا اکنون با تحلیل همه جانبه و استنباط کاملا علمي و اصولي درج گردیده و ما از دربار خداوند ج التجا داریم که نگارنده کتاب محترم عمرزي صاحب بتواند به تالیف همچو اثار علمي مفید دیگر نیز فایق اید

هر افغان باید د فساد پر ضد کلکه مبارزه وکړي

افغان دولت په دې هڅه او هاند کې دی چې د ۴۵۰۵- مې ګڼې فرمان له مخې فساد په قطعي ډول له منځه یوسي او جرړې یې شنې او وچې کړي چې په مرسته یې ټول افغانان دخپل ناوړې پدیدې له شر څخه خلاص او وژغورل شي او له دې لارې په پوره صداقت او شفافیت سره د ژوندانه په ټولو اقتصادي، ټولنیزو، فرهنګي، سیاسي او نورو ډګرونو کې د پرمختګ له پاره زمینه برابره شي. افغان حکومت دا خپله اصلي او مهمه دنده بولي چې له فساد سره په کلکه مبارزه وکړي او په دې برخه کې ۴۵ مه ګڼه فرمان له د عمل جامه ور واغوندي. فساد د دولت اړیکې له خلکو سره کمزورې کوي او ترمنځ یې فاصله او بې باورې زیاتوي. د افغانستان جمهور رئیس حامد کرزي ټولو

اړوندو دولتي ادارو ته دنده سپارلې ده چې په خپلو ادارو کې سمون راولي او فساد له منځ یوسي ددغه ۴۵ مه ګڼه فرمان له صادرېدو تراوسه پوره نهه میاشتې تېرېږي چې ټلې کولو ته وړاندې شوې دی، خو له بده مرغه په ادارو کې فسادونه لاپیخي له منځه له دي وړل شوي او د خلکو زیاتې اندېښنې یې راپارولې دي د ولسي جرګې خینو غړو هم په اړوندو ادارو کې د فسادونو شتون ته ګوته نیولې او ویلي یې دي چې باید په لنه شي، ودې نیول شي او د سختې جزا له پاره دې د قانون منګولو ته وسپارل شي چې د نورو فاسدو او فاسقو عناصرو د پند او عبرت لامل هم شي او په دې توګه له هېواده د فساد د ټولولې او ناوړې پدیدې تغربیخي توګه ولي شي په

هېواد کې د فساد په برخه کې زیاتې دنیورې کېږي چې ګڼې په افغانستان کې د فساد پر ضد هیڅ مبارزه نه ده شوې او نه کېږي حال دا چې افغان دولت په هېواد کې له فساد سره د مبارزې له پاره له یوولسو څخه زیاتې څېنواکې اداري او موسې جوړې کړې او له فساد سره د مبارزې له پاره یې ګومارلې دي. له اداري فساد سره د مبارزې د عالي اداري د رئیس عزیزالله لودین په وینا دغې اداري تېر کال د اختلاس او اداري فساد لړدي دوه سوه دوسیې لوېي څارنوالي ته لېږلې دي. په دې دوسیو کې داسې دوسیې هم شته چې د دولت په لوړ رتبه مامورینو پورې تړاو لري. نوموړي له لوېي څارنوالۍ څخه غواړي چې دا دوسیې ډېر ژر په پوره جدیت تر څېړنې لاندې ونیسي او له دې لارې دې فساد او فسق لوړ رتبه کارکوونکي بربند او پر جزا دې ورسوي. لودین له څینو دولتي ادارو څخه داګیله هم کړې ده چې په فسادونو کې د ښکېلو کسانو د دوسیو د څېړلو په برخه کې صادقانه مرسته نه کوي او د دوسیو په څېړلو کې له ځنډ څخه کار اخلي. وړاندیز دادی چې اړوندې عدلي او قضایي اداري باید لومړی له فاسدو او فاسقو عناصرو څخه پاکې او چاڼې شي او پر ځای دې صادق او مخلص کسان پر دندو وګومارل شي او

هر افغان هڅه او هاند وکړي چې د فساد پر ضد مبارزه خپله ملي او دیني وجیبه وبولي او له دې لارې افغاني ټولنه له فسادونو پاکه کړي

مطیع الله شهاب دکابل پوهنتون

د ژورنالیزم پوهنځي دمریم ګال محصل

د پښتو ځوان غزل (د پښتو غزل...

د انسانانو په مادي او معنوي غوښتنو او ددې غوښتنو په توازن او یا د تصوف په اړتیا خبرې شوې او وربسې د پښتون قوم د زرګونو کلونو قدامت ته نغوته شوې او دعوی په ترغونو معتقداتو خبرې شوې، د پښتو په پیرۍ او مرېدۍ غږېدلی، د روښانیانو مبارزې یې یادې کړې، بیایې د تصوف تعریف کړی، په وحدت الوجود یې خبرې کړي، په پښتو ادب کې یې په تصوف رڼا اچولې، له روښانیانو نه رحمان بابا او عبدالقادر خټک ته را رسېدلی او بیا یې په شلمه پیړۍ کې د تصوف خبره نبودلې اود حمزه بابا پر تصوف غږېدلی او له همدې سره دا بحث را تفاوي.

۵ د غزل کره وره د دې اثر بل سرلیک دی، چې له اکبر زمینداوري نه یې را خېړې او دغزل فني خوا او لوازمات بیانوي او هم د نوي غزل نوښتونو ته نغوته کوي او د بحث په پای کې یې د غزل پر موضوع او منځپانګه غږېږي.

۶ ((د پښتو غزل کې رواني اړخونه)) د دې اثر بل سرلیک دی، چې د غزل د اروابوهنې له پلوه د بېلابېلو اروابوهانو له نظره خېړي او بیا په پښتو غزل کې د دې نظریو لټون کوي.

۷ ((غزلګو شاعر خوک دی؟)) دا د لیکوال بل بحث دی، چې د غزلبول او نظم ویونکي شاعر ترمنځ کرښه باسي او هغه شاعر چې هم غزل لیکي او هم نظم لو کوم لور ته یې چېې په درنه وي او په کومه برخه کې چې مهارت او تشخص ولري، هغه نوم پرې ږدي.

۸ د کتاب بل سرلیک ((د پښتو غزل راتلونکی)) دی چې د ځوانانو غزل لیکونکو لپاره شمېرلي لارښوونې لري.

د ځوان لیکوال، خلاند لیکوال، دا زمانه د نوېو غوښتنو او د پښتو غزل د نوېو پراوونو په کچ مچ کونو ولاړ دی او د نوي غزل له خېرې له پلو پوره کوي، چې زه ددې کار ستاینه وکوم، خو ورسره خو ورې یادونې لرم.

د کتاب لومړی سرلیک ((تخلیقي کمیت...)) له خپله چې لیکوال هم پاملوه کړې، له دې کتاب سره ډېر تړاو نه لري او یوه عمومي خبره ده او کوم مسائل چې دی هلته یادوي، نه یوازې د غزل د تخلیق لاسونه له لري بلکې دا عوامل نوي غزل ته نوي تحرک او خوځښت هم ورکولای او د

غزل د نوښت لپاره نوې زمینه برابرولای شي، لو که په کتاب کې نه وې هم ډېر اثر پرې نه غورځوي.

د کتاب دوهم سرلیک: ((تصوف او پښتو غزل)) یوه ضروري خبره ده، خکه تصوف او مینه د غزل اروا ده چې ښکلا هم ورېخښي او رنګونه هم او په پښتو او آن ټوله ختیځه شاعرۍ کې ډېر ارزښت او اهمیت لري او خلاند صاحب یې هم تر ډېره حده له مهدي وتلی دی.

د کتاب دریم سرلیک د غزل کره وره د نوېو ځوانانو لپاره لارښودونه خبره ده، چې د غزل د بڼې او جوړښت او د موضوع او منځپانګې په اړخونو او تناسب غږېدلی دی.

((پښتو غزل کې رواني اړخونه)) هم نه بحث دی او د اروابوهنې د بهرنیو عالمانو ویناوې یادې شوي او بیا یې په پښتو شاعرۍ کې له رواني اړخ سره سم موضوعات یاد کړي دي د کتاب بل بحث غزلګو شاعر یاني خوک؟ هم مهم بحث دی، خو لږ څه نور وضاحت هم غوښتې چې زه یې دلته په لنډیز سره کوم. په پخوا وختونو کې نظم د شعر مقابل لوري و، نظم به منظوم کلام و، چې د یوې موضوع دبیانولو لپاره به وېل کېده، ژبنی معیار او پوخ جوړښت به یې درلود، خو شعریت به په کې نه و، په نظم کې به ناظمانو دیني لارښوونې، اخلاقي بندونه، طبي او نور موضوعات بیانول او زیاتره هدف به یې درلود، چې خلکو ته یادول هم او د اړتیا پروخت به یې استناد پرې کاوه، داسې کسان هم وو چې هم به یې شعرونه وېل او هم به یې نظمونه جوړول لکه خوشحال بابا چې نوی دیوان لري را پاتې دی او هم یې ګڼ روزنیز نظمونه ویلي دي، لکه فضلنامه، طب نامه، اخلاقنامه، فالنامه، بازنامه او نور او په شعوري ډول یې خپله شاعري او نظمونه سره بیل کړي او په فضلنامه کې یې د دې ډول نظمونو جوړښت داسې ښودلی.

دا سم کال چې د شعد دی یو کتاب مې په نسعد دی

چې یې نوی بنیاد کښېږدم یو یادګار په جهان پرېږدم

ساده نظم یې دغه یې اشکاله یې ابته

په ضعف بحر ویلي تکلف ځني وتلي

چې اسان په پېنټول وي مختصر کښلي په

کېدل وي

چې هرڅوک ورته وګوري نیک عمل وته وهوري

خو په شلمه پیړۍ کې چې شعري قالبونه مات شول، د بې شعریته نظم موضوع پرځپل ځای پاتې شوه او روزنیز کتابونه په نثر ونیکل شول، دا وخت د شعر نور ټول اصناف نظم وبلل شول او غزل د نظم په مقابل کې ودرېده او په دې ترتیب شعر په نظم او غزل ووېشل شو

همدا وخت و کوم شاعر چې نې غزلې وویلې هغه غزلبول شاعر وبلل شو او چاچې به نظمونه وویل، هغو ته د نظم د شاعر نوم ورکړل شو، چې خلاند په بحث پرې کړی، خو دا چې وایي: نظم هغه کلام دی چې وزن او قافیه ولري، دا تعریف سم نه دی. خکه په شلمه پیړۍ کې ازاد نظمونه هم را منځته شول، چې هغه تش وزن لري نور د قافیې او ردیف له بندونو نه ازاد وي همدا راز دی لیکي: ((مرثیې نه خوک قصیده نه شي ویلی او قصیدې ته مرثیه نه شي ویلی)) دا هم سمه نه ده، خکه قصیده د ادب په شکلي وېش کې راځي او د شاعرۍ یو ژانردی، خو مرثیه د ادب موضوعي برخه ده اود موضوعاتو په وېش کې راځي، نو خکه قصیده او مرثیه تناقض نه سره لري، بلکې په قصیدو کې ډېرې زیاتې مرثیې ویلې شوې، چې د شیخ اسعد سوري قصیده چې د غوري پاچا امیر محمد سوري په مړینه کې یې ژړګانه پخوا ویلې او په دې مطلع پیلېږي

د فلک له چارو څه وکړم کوکار

زمولوي هرګل چې خاندي په بهار

ډېره په نمونه نه او را وروسته هم دا کار شوی دی.

شاغلي خلاند یوازې هغه شعرونه غزل بولي چې هر بیت یې خانته خلانه مفهوم ولري، خوکه تسلسل په کې وي هغه غزل نه نظم بولي، خو حقیقت دا دی چې اوس هم منفردې او مسلسلې غزلې دواړې شته او شاعران یې په ښوه تازګۍ او ښارنګۍ وایي او د غزل ښکلاوې په کې خلېږي البته غزل نه نظم هغه شعر ته وېل کېږي ((که د پخوانیو شاعرانو وي یاد لوستلو چې یوازې نه یې د غزل وي پیاټي مطلع او مقطع ولري او د پښتو یې لومړۍ، مسرۍ آزادې او دوهمه د مطلع په قافیه وي، ن(ر نو تغزل غزلیزې ښارنګي او ښکلاوې ونه لري

نور لوګران خلاند د نظم او غزل په خانګړنو په او موږ بحث کړی، خو هم یې د حمزه بابا د غزل بحث په خپلې دی

تر دې وروسته د کتاب اصلي بحث او څېړلې ته را رسېږو چې هغه د شلمې پیړۍ پښتو غزل په نویو پړاوونو کې دی، دا ډېر د پام وړ بحث دی او ترلمهیدوروسته یې د شلمې پیړۍ د پښتو غزل خانګړتیاوې او نوښتونه څېړلي او د غزل د مطرح شاعرانو په غزلونو بحث کړی دی زه یوازې د دې څېړلې په په کې لږ اختلاف ورسره لرم، خکه ده یو شاعر یاد کړی او بیا یې د هغه د غزل ښکلاوې او خانګړتیاوې شمېرلې دي، چې دي کار د ده څېړلې ته د تذکرې بڼه ورکړې، لو که دا کار یې په دې ډول کړی وای، چې د شلمې پیړۍ د غزل خانګړتیاوې او ښکلاوې یې یو په یو شمېرلې وای او بیا یې هغه شاعران یاد کړي وای چې دا ښکلاوې او نوښتونه یې پنځولي، په دې ترتیب به د غزلو تحولات یو په یو شمېرل شوي او د هر تحول او بدلون رامنځته کوونکي به د بېلابېلو نوښتونو ولې او لاروبان بلل شوي وای، مثلا که ده ټیکلي وای چې د شلمې پیړۍ په غزل کې نوي سمبولونه دود شول چې له هغه نه یو هم پښتونولي وه، په دې کې حمزه بابا وتني محمد طوفان، اجمل خټک او ... مخکښان وو

یا دا وخت په غزل کې رومانیت غزوني وکړي چې اشرف مفتون، یونس خلیل او نور یې په پالنه وکړه او داسې نور

زما په ترتیب کې که خلاند صاحب یې وسې وروستي بحث د پښتو غزل راتلونکي ته چې خوان غزلبول شاعر ته یې څو خوږې او پخې لارښوونې کړي، څو خبره داده چې شاعر لارښوونو نه اوري، هغه خپل شعر وایي او که که یې نوښتونه کېږي وي، هغه ادب شېرونکي دا پرسېوه کوي او ادبي یې، یعني اول شعر پخول کېږي او بیا وروسته نه هغه نه قوانین او قواعد استخراجېږي او ادبي نوښتونه یې شمېرل کېږي نو دا اثر زما له نظره د ځوان غزل په باب نوي او نه نوښته ډک اثر دی، نه خوړانو سره ډېره مرسته کولی او د غزل په خکمکه نوی رڼا وې اچوي، زه خلاند صاحب ته مبارکي ورکوم چې پیل یې ضروري کړی او د ادب مینه وال یې لوستلو ته رابولم. په درنښت

افغان اعلانات

شوراي انکشافي قریه ده عربان ولسوالي ګلدره در حلقه چاه لولري به عمق 150 معه نصب پایپ وفلتر ان به طور مکمل غرض داوطلبي قرارداد مي دهد شرکت هاي که خواهش قرارداد انرا داشته باشند ازنشراعلان افرهارا از شوراي انکشافي قریه ده عربان ولسوالي ګلدره یا به شماره هاي 0773723511 - 0777784034 و0771104390 دریافت کرده میتوانند وخود شان ازنشراعلان الی یک هفته افرها را دو باره به شوراي انکشافي قریه ده عربان بسپارند.

◆◆◆◆

مدیریت اراضي ولسوالي سروبي موازي 625 مترمربع زمین بلند ابه بکر دولتي واقع کنج شیرخان را براي مدت پنج سال به اجاره میدهد اشخاص وافرادي که خواهش اجاره ګرفتن انرا داشته باشند ازنشراعلان الی بیست ویک روز به مدیریت اراضي ولسوالي سروبي مراجعه نمایند.

◆◆◆◆

ریاست امور ساختماني واداره ملکیت هاي وزارت دفاع ملي درسال 1392 بتعداد 590 پایه چوکي سه نفري را قرارداد مینماید.

داوطلبان علاقمندان واجد شرایط مي توانند معلومات بیشتر را از ریاست اکمال وخریداري وزارت دفاع ملي واقع خواجه بغرا مقیم ګارد سابقه اخذ وبراي دریافت شرطنامه بعد ازنشراعلان الی ختم میعاد بیست ویک روز کاري مراجعه نمایند افرهایک روز قبل ازتاریخ ضرب الاجل تسلیم داده میشود جلسه افرګشائي به روز بیست ودوم دایر میګردد واز داوطلبان داراي اهلیت و واجد شرایط دعوت به عمل مي اید تا افر هاي سربسته خویش را مطابق شرایط به لسان هاي دري پشتو براي اکمال پروژه متذکره ارایه نماید.

روش تدارکات باز داخلي افرها مطابق زمان ضرب الاجل که درج شرطنامه مي باشد الی ساعت ۹ بجه قبل ازظهر به ریاست اکمال وخریداري وزارت دفاع ملي واقع بلاک نمبر 4 منزل اول اتاق نمبر 7 تسلیم داده میشود وافرهاي دیر رسیده بعد از ختم ضرب الاجل پذیرفته نمي شود تضمین افر مبلغ -300000 افغاني ویا معادل ان تضمین بانکي شرایط براي اهلیت تهیه اسناد تخنیکي مالي وقانوني مي باشد

◆◆◆◆

ریاست معارف شهرکابل به ترمیم و رنګمالي تعمیر هاي مربوط هوتلي ونسوان ذبیحا طبق احکام کاري انجنیران انکشاف تعمیرات ضرورت دارد شرکت هاي ساختماني که خواهش داوطلبي انرا

داشته باشند درخواست هاي خویش را ازنشراعلان الی بیست ویک روز کاري به مدیریت عمومي تهیه وتدارکات واقع سراي غزني کارته چهار سپرده شرطنامه را ملاحظه تضمین اخذ میګردد

◆◆◆◆

ریاست معارف ولایت کابل ازبودجه کمکي بانک جهاني ترمیم 20 پروژه در چهار ولسوالي ولایت کابل را به اساس داوطلبي باز داخلي وقانون تدارکات ملي قرارداد مینماید. ازشرکت هاي ساختماني واجد شرایط دعوت بعمل میاید تا اسناد داوطلبي را دربدل 1000 افغاني پول غیرقابل بازګشت الی یک روز قبل از افرګشائي ازریاست معارف کابل واقع خوشحال خان مینه بدست اورند. افرګشائي پروژه مذکور 21 روز کاري بعد ازنشراعلان ساعت ده قبل ازظهر درریاست معارف تدویر یافته افرهاي دیررسیده وانترنیتي پذیرفته نمي شود شرطنامه را ملاحظه نموده تضمین اخذ میګردد

◆◆◆◆

نثاراحمد دوپاب هنګر مخروبه تصدي که روز موازي 10375 مترمربع زمین ملکیت ریاست عمومي تصدي ارزاق در پارک هاي صنعتي پلچرخي میباشد به شرط ترمیم رایګان از پول شخصي شان بدون مطالبه مصرف براي مدت سه سال به کرایه ماهانه مبلغ چهل هزار افغاني قبول دار شده است موسسات واشخاصي که به جایداد فوق ضرورت داشته کرایه بیشتر بپردازد درخواست هاي خویش را ازنشراعلان الی بیست وپنج روز به مدیریت عمومي تهیه وتدارکات ریاست ارزاق واقع جوار سیلوي مرکز سپرده خود شان به روز مزایده حاضر شوند شرطنامه را ملاحظه کرده میتوانند تضمین اخذ میګردد

◆◆◆◆

امریت ثبت اسناد و وثایق حوزه دوم به اطلاع اشخاص افراد مراجع ذیربط میرساند که سید محمد میوند علومي ولد عبداللطیف به اندازه 347 مترمربع زمین را که واقع قلعه فتح الله خان میباشد ذوانیدی ترتیب مي نماید. درصورتي که بالاي مذکور یا جایداد شان کدام ادعا داشته باشند ازنشراعلان الی یکماه به امریت ثبت اسناد ووثایق حوزه دوم اطلاع دهند درغیران حق شکایت را نخواهند داشت.

◆◆◆◆

ریاست دیوان مدني محکمه حوزه سوم کابل به اطلاع محمد برات ولد مراد علي مسکونه ناحیه ششم کابل میرساند تاجهت دعوی حقوقي وجیبه بدست مستحق به ارتباط نصب یک دربند حویلي واقع ناحیه ششم کابل ازنشراعلان الی بیست روز به ریاست دیوان مدني محکمه حوزه سوم کابل حاضرشود درغیران فیصله غیابي صورت میګیرد وانګاه حق شکایت را نخواهد داشت

◆◆◆◆

ریاست فواید عامه ولایت لوګر درنظر دارد تا چقل اندازي واعمار دیوار استنادي سرک خامه قلعه سیدان پنجکهای که از اثر مابین تخریب ګردیده درمسیر سرک عمومي کابل لوګر خطوط سرک عمومي کابل لوګر نصب علایم ترافیکي در شاهراه عمومي و ولسوالي ها را به قرارداد میدهد. اشخاصي که خواهش قرارداد انرا داشته باشند ازنشراعلان الی بیست ویک روز کاري به امریت فواید عامه ولایت لوګر مراجعه نمایند شرطنامه را ملاحظه کرده تضمینات اخذ میګردد

◆◆◆◆

ریاست امور ساختماني واداره ملکیت هاي وزارت دفاع ملي امورات حفظ ومراقبت جنراتور شفاخانه شهید سردار محمد داود خان شفاخانه نمبر 2 ریاست ساختماني روابط خارجه کادر وپرسونل تصدي مطبخ کلوپ عسکري مدیریت ملبوسات وریاست لوژستیک تجهیزات و ستردرستیز را درسال 1392 قرارداد مینماید. داوطلبان علاقمند واجد شرایط ازتاریخ نشراعلان الی ختم 21 روز کاري میتوانند با درخواست خویش بریاست اکمال وخریداري واقع خواجه بغرا مقیم ګارد سابقه مراجعه شرطنامه ومشخصات را اخذ افرها یک روز قبل از جلسه افرګشائي اخذ وجلسه به شکل داوطلبي باز وپاکت سربسته به روز 22 دایر میګردد افرها مطابق ضرب الاجل زماني که درج شرطنامه مشخص ګردیده الی ساعت 9 بجه قبل ازظهر به ریاست اکمال وخریداري واقع بلاک نمبر 4 منزل اول اتاق نمبر 114 تسلیم داده میشود افرهاي دیررسیده بعد از ختم ضرب الاجل زماني پذیرفته نمي شود. روش تدارکات داوطلبي باز داخلي تضمین افرمبلغ 400000- افغاني نقدا ویا بشکل بانک ګرنتي به یکي از لسان هاي رسمي کشور دري یا پشتو اخذ میګردد

(c) ketabton.com: The Digital Library

HEWAD DAILY

هيواد

ورځپاڼه

د ۱۳۹۲ ل د چنګاښ ۲۶ مه د ۱۴۳۴ ق د رمضان المبارک ۸ مه د 17/7/2013

د روژه ماتي او پیشلمي وختونه

چارشنبه	پيشلمي	۳ ۱۱	روژه ماتي	۷ ۱۲
پنجشنبه	پيشلمي	۳ ۱۲	روژه ماتي	۷ ۱۲

هوا حالات

ښار	ورځ	حالت		لوړه	ټيټه
کابل	چارشنبه	لمر	☀	لوړه 30°C	ټيټه 17°C
//	پنجشنبه	لمر	☀	لوړه 35°C	ټيټه 17°C
لوړه	چارشنبه	لمر	☀	لوړه 37°C	ټيټه 19°C
//	پنجشنبه	لمر	☀	لوړه 38°C	ټيټه 20°C
پښور	چارشنبه	تندر او باران		لوړه 33°C	ټيټه 28°C
//	پنجشنبه	تيز باران		لوړه 36°C	ټيټه 28°C

د بهرنیو اسعارو په مقابل کې د افغانۍ بیه

د کابل د شهزاده سرای د صرافانو د رئیس د معلوماتو له مخې پرون له غرمې مخکې د بهرنیو پیسو په مقابل کې د افغانۍ ارزښت په دې ډول و:

[illegible]

افغانستان د نړیوالو رسنیو په هنداره کې

((د طالبانو مشران هم نه پوهیږي چې څه روان دي))

امریکایي والسټریټ ژورنال ورځپاڼه په افغانستان کې د سولې په اړه په يوه مطلب کې ليکلي، له بهرنیو ډیپلوماتانو نیولې تر طالبانو په شمول د سولې د خبرو لپاره سیاسي دفتر پرانیستي، دا خپلې زیاتې شوې، چې د هيواد جګړه به چې يوه لسيزه پوري اوږده او د خبرو اترو لپاره لاري پيدا نه شي. خو ځينې خپلې وينا کې وروسته تردي چې افغان ولسمشر حامد کرزي سخت عکس العمل وښود. راوي شوي، کرزي د طالبانو له لوري د اسلامي امارت د بيرغ اوچتولو او لوحې لګولو پر وړاندې د اعتراض په توګه د سولې په خبرو کې د خپل حکومت د پلاوي د نه ګډون خبره وکړه. د والسټریټ ژورنال په وينا، له هغه مهال راهيسې په توجه کې د طالبانو قومندان هم ورته خبره کړې او ويلي يې چې، که موږ غواړو سوله وکړو، نو د څه لپاره جنګيږو. برتانوي ټايمز ورځپاڼې بيا د افغانستان د بيارغونې په اړه په يوه مطلب کې ليکلي، امريکا د خپلې نړيوالې پراختيايي ادارې «يو اېس اېډ» له لارې غوښتل د سړک جوړولو د هغې مهمې پروژې په عملي کولو سره د خلکو ژوند اسانه کړي، چې ګرديز له خوست سره نښلوي او د حقاني شبکې د قدرت تر مرکزه غځيږي. خو شپږ کاله وروسته چې د دغې پروژې لګښت درې چنده زيات شوی او ۲۳۰ ميليونه ډالرو ته رسېدلی، تراوسه يې يواځې څه باندې له دريو يوه برخه بشپړه شوې ده. د ورځپاڼې په وينا، په افغانستان کې اداري فساد او د لوېديځ يې

هدفه هڅونه په پام سره د دغې پروژې په تطبيق کې خنډ او د تګلونو زياتوالي له نا امنيو سره هم تړلي دي. د سړک جوړونې پر کارکوونکو د وسله والو له خوا حملې شوي؛ په ځينو مواردو کې سيمه ييزو جګړه مارانو ته پيسې ورکول شوې چې؛ دې لوټو کارونه لاخراب کړي دي. ټايمز ليکي، د افغانستان د فوايد عامې وزيرنجيب اله اوزن د يو اېس اېډ پرهغې پرېکړې انتقاد کړی چې؛ د دغې پروژې قرارداد يې امريکايي کمپنيو ته ورکړی؛ خو هغوی يې کارونه نورو قراردادیانو ته ورکړي دي اوزن وايي، دوی له بانکي تضمين او بکونو سره راغلل او هغو کمپنيو ته يې کارونه ورکړل؛ چې ترټولو ارزانه وې

اسلاو په خوله ياني شوي چې؛ دغه کار د کابل او واشنګټن له چارواکو سره په دې اړه چې، ايا د سولې په اړه درېدلې پروسه به بيرته رالاونده شي، که نه ګونګوسيو ته لاره هواره کړې ده. ورځپاڼه ليکي، د طالبانو قوماندانان چې په افغانستان کې د جګړې د موسم په تيمايي کې په جګړو اخته دي، په [illegible] دوی هم نه پوهيږي چې څه روان دي. د افغانستان په جنوب لوېديځ پکتيا ولايت کې د جګړې په ډګر کې د طالبانو د منځنۍ سطحې قوماندان وايي؛ دوی نه پوهيږي چې، مشران يې څه کوي، ځکه دوی په دې اړه ډيرې اوازې اوري. د والسټريټ ژورنال په وينا، په لوګر ولايت کې د طالبانو يوه بل

د ټانکرو چلوونکي د کابل...

د دغې موټرو د ټانکرولو امنيت د دغه تنظيم د پوليسو پر غاړه دی. دغه څلور هغه مهال افغان کورنيو حکومتي پوليسو ته وسپارل شوه چې په تيرو څو کلونو کې د شخصي امنيتي کمپنيو د کسانو په اړه حکومت ته شکايتونه وشول. د کورنيو چارو وزارت وياند صديق صديقي که څه هم د تيلو د ټانکرو د يو شمير خاوندانو اندېښنې او شکايتونو پر ځای بولي خو ټينګار کوي چې دوی پر يو ړ دلسي ټانکونو کار کوي چې له مخې يې د

[illegible]

سوداګر دي تر دوو نورو مياشتو پورې له ترکمنستانه...

په پليټ سره په يو اړخيز ډول نفتي توکي له ترکمنستانه د هرات ولايت ته لېږدوي او دغه مسئله ددې سبب شوې چې افغاني ټانکرونه ودرول شي.

[illegible]

هغه ټانکرونه چې نفتي توکي له ترکمنستانه د هرات ولايت ته لېږدوي د صنفي اتحاديو په چوکاټ کې تنظيم شي او افغان دولت ته دې خپلې وجيبې اداکړي. دغونډې په بله برخه

[illegible]

خادم الحرمين الشريفين دې د پاکستان حکومت له ترهګرۍ...

ستاسو اعليحضرت دلاربنوونوا مرستو غوښتونکي دي چې دغو له برکته افغانستان پاکستان او سيمې ته سوله او ثبات راشي. يوځل بيا ستاسو اعليحضرت دېيرزوينو له امله دځپلي

[illegible]

د اطلاعاتو او فرهنګ وزارت د فرهنګ د رياست خبر تيا

د زمري د مياشتې د اته ويشتمې نېټې، د هيواد د خپلوا کۍ د بېرته ترلاسه کولو د کاليزې په وياړ د ۱۳۹۲ هجري لمريز کال د ادبي او هنري جايزو سيالي، د تاريخ او ادبي تحقيقاتو، شعر، داستان، طنز او نقد، ښکلو هنرونو، سينما، تياتر، موسيقي، راډيو تلويزيون او ژورناليزم په برخو کې پيلېږي. له مينه والو ليکوالو او هنرمندانو څخه غوښتنه کيږي چې خپل آثار دې د روان کال د زمري د مياشتې ترلسمې نېټې پورې د افغان فلم په ودانۍ کې د فرهنګ رياست د ادبي او هنري جايزو ادارې ته وسپاري.

د زياتې خبرتيا لپاره دې ۰۷۹۴۳۵۴۰۲۴ ګڼه ټليفون له لارې اړيکې ونيول شي.

اعلان وزارت اطلاعات و فرهنگ

وزارت اطلاعات و فرهنگ جمهوری اسلامی افغانستان ازوجوه عادی خویش در نظر دارد تا (پروژه تجدیدآهن پوش های بالای تعمیر ورنگمالی دیوار نمای سمت پارک وسایط وزارت) را تحت قرارداد نمبر (moic/ncs/002/92) ازطریق پروسه داوطلبی باز ملی (ncb) قرارداد نماید. داوطلبان شایسته واجد شرایط علاقمند میتوانند معلومات بیشتر ومجموعه مکمل شرطنامه را به زبان دری توسط درخواست تحریری ضم کاپی جواز معتبر شرکت ازمنزل پنجم مدیریت عمومی تهیه وتدارکات ریاست مالی واداری وزارت اطلاعات وفرهنگ ازساعت ۸ صبح الی ۲ عصر روزهای کاری مراجعه نموده شرطنامه بدست بیاورند.

شرایط شامل (قرارداد مشابه دریکی از۵ سال اخیر به ارزش مبلغ 1000000 افغانی تکمیل گردیده باشد)

آفر های سربسته باید عنوانی ادرس فوق الذکر ساعت ۱۰ قبل ازظهر مورخ ۲۶ /۵/ ۱۳۹۲ تحویل داده شود. داوطلبی الترنتی مجازنیست وآفر های ناوقت رسیده رد خواهند شد. آفر ها درحضورداشت داوطلبان ويانماینده گان شان ساعت ۱۰ قبل ازظهر مورخ ۱۳۹۲/۵/۲۶ گشوده میشود. تمام آفر ها باید همرا باتضمین آفر به مبلغ 73000 افغانی (هفتادوسه هزار افغانی) شامل باشد.

جذبېدو لپاره د اسانتياوو له برابرولو سره سره دوی په دې برخه کې له ستونزو سره مخامخ دي. جنرال عظيمي ووېل، اوسمهال په افغان پوځ کې شاوخوا زر تنه ميرمنې دنده تر سره کوي، چې اړتيا په کتو کافي نه دي. دفاع وزارت دغه څرګندونې په داسې وخت کې کوي، چې تېره مياشت د امنيتي مسوليتونو د مرحلې چارې افغان ځواکونو ته وسپارل شوي او ټاکل شوي، چې راتلونکي کال ته د نړيوالو ځواکونو د جګړه ييز ماموريت په پای ته رسېدو د ټول هيواد د امنيت ټولو چارې دغو ځواکونو ته وسپارل شي.

له پاکستانه د اوړيکو راوښتلو روان کال...

موسم لا پای ته نه دی رسېدلی، خو په خبره يې افغان ځواکونه د دې توان لري، چې د وسله والو پر وړاندې مقاومت وکړي او د امنيتي

اندازه وسلې رغول شوي دي. افغان ولسمشر خو مياشتې وړاندې دفاع وزارت ته امر کړی و، چې د اړتيا له مخې يو شمير پخوانۍ وسلې

[illegible]

د ولايتونو له مخې د محصلانو د منلو ونډې

[illegible]

شو چې دغه اندېښنې دي په دقيقه توګه وڅېړي او د نتيجې په باب دې رپوټ وړاندې کړي او هم ښاغلي مولوي حبيب

انتقاد وشو چې دروژه ماتي او سپيده داغ په وختونو کې د حج او اوقافو وزارت له خوا

برا برشوی مهال وېش په پام کې نه نيسي او په نه ټاکلو وختونو اذان کوي او د حج او اوقافو له وزارت څخه وغوښتل شول چې

پېري سره عمل نوي ان ترڅو چې تو وخت کې د دخيل کار دفتر ته نه حاضريږي

ټينګار وشو چې په پارلماني چارو کې ددولت وزير او د جمهوري رياست مقام دی په دې باب څېړنې وکړي

د پوهنې وزارت د تخنيکي او مسلکي زده کړو د معينيت خبرتيا

د پوهنې وزارت د تخنيکي او مسلکي زده کړو معينيت په پام کې لري چې د پرمختيايي پروګرامونو په لړ کې د (Voucher) د زده کړې د برنامې له لارې يو شمير هغه پېغلې او نارينه زده کوونکي چې د تخنيکي او مسلکي زده کړو انستيټوټونو او مکتبونو څخه له دولسم او څوارلسم ټولګي څخه په روان کال کې فارغ شوي او يا د فراغت په درشل کې وي، د آزموينې له لارې په دغې برنامه کې تنظيم کړي. مينه وال کولای شي د روان کال د چنګاښ د مياشتې په ۲۹، ۳۰ او ۳۱ مه چې د ۲۰۱۳ ميلادي کال د جولای د مياشتې له ۲۰، ۲۱ او ۲۲ مې سره سمون خوري د نوم ليکنې لپاره او دغه راز د ۱۳۹۲ کال د زمري د مياشتې په ۷ مه چې د ۲۰۱۳ ميلادي کال د جولای د مياشتې له ۲۹ مې سره برابره ده د آزموينې د تيرولو په موخه د سهار په نهو بجو په دارالامان کې د اداري او مديريت انستيټوټ (نيما) کتابخانې ته ورشي.

د اړيکې شميره (077946299)

افغان اعلانات

بهرني لنډ خبرونه

ميرکل له امريکا څخه د ربښتينې ژمنې تمه لري

د امريکا د استخباراتي ادارې NSA د رسوايي په ارتباط ووېل چې دا د امريکا له حکومته په دې اړه د بشپړه وضاحت غوښتنه کوي. دې له يوه جرمني تلويزيون سره په مرکه کې ووېل چې د دوستو ملکونو په توګه بايد پسو پر بيل اعتبارهم وشي. ميرکل همدارنګه وويل، د دې لپاره چې د انټرنيټ کاروونکي له استخباراتي ادارو څخه په ښه ډول سره وساتل شي، بايد په اړوند کچه د شخصي احوالو او معلوماتو مقررات سخت شي.

د جرمني صدراعظمې انګلا ميرکل له امريکا څخه غوښتي، چې د استخباراتي ماموريت پر وخت د دغه هيواد ملي قوانين مراعات کړي. ميرکل د امريکا د استخباراتي ادارې د پخوانۍ کارکوونکي اډوارډ سنوډن له خوا د

برما وايي ((ټول سياسي بنديان خوشې کوي))

د برما ولسمشر ويلي، چې د روان ۲۰۱۲ کال تر پايه به ټول سياسي بنديان خوشې کړي. ولسمشر تين سين دا څرګندونې برتانيا ته د خپل لومړي سفر پرمهال له لندن کې د برتانيا

[illegible]

پوټين: د امريکا د فشار له امله سنوډن په مسکو کې پاتې دی

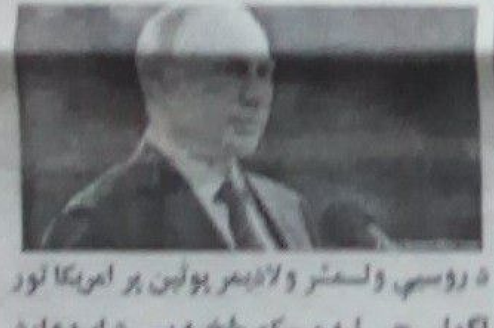

[illegible]

د بنګله دېش جګړوړي اسلام پالې ګرم ختلې

[illegible]

جنوبي او شمالي کوريا د کايزونګ پر سر خبرې کوي

[illegible]

شمالي او جنوبي کوريا له څو مياشتو کې له دغه صنعتي پارک څخه خپل راهيسې دننول شوي اقتصادي خاصې ټول ۵۳۰۰۰ کارګران ايستلي وو ساحې کايزونګ د بېرته خلاصولو په اړه له بهرنيو منابعو څخه

Dr : shamsulhaq Aryanfar, Head of Govt. Dailies

Editor -in-chief: Ahmad Zalmai (Shahbaz)
0700078578

Deputy: Shah Wali "Qarar"

دورځپاڼي دويش څانګه
۰۲۰۲۳۰۰۳۳۷ ۰۷۰۷۹۶۰۱۷۱

چاپځای د ازادي مطبعه

کتونکې ډله

- سيديوسف "شريفي"
- محمد صادق قلندري
- مير محمدي مزيري
- قسيم "آرون"

دورځپاڼو رئيس ډاکترشمس الحق آريان فر ۰۷۹۹۳۲۵۸۵۰

رئيس او مسوول مدير احمد زلمي شهباز ۰۷۰۰۰۷۸۵۷۸ ۰۲۰۲۳۰۲۱۳۰

مرستيال شاولي قرار ۰۷۹۹۳۱۴۵۰۶ ۰۲۰۲۳۰۲۱۲۹

سرپرست مسوول سکرتر شيرمحمد نظري ۰۷۷۲۰۳۶۷۱۵

ډيزاين احمدشاه سخي ۰۷۹۹۵۶۶۲۸۵

بريښناليک hewad1948@yahoo.com

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library